

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti átomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A bünszerző pénz.

Budapest, május 20.

Vajjon mit érzett Haverda Mariska akkor, amidőn barátjával, Jánossyval belépett a dob-utcai ócskás boltba, s a revolverek közt válogatva, kezébe fogta a kékesre edzett kis Browningot? Azt a Browningot, mely arra hivatott, hogy az édes, szülőanyja életét oltsa ki. Az édes anyáét, aki világra hozta, aki táplálta, aki aggodalmas gonddal hajolt a bölcsője felé, aki az első, bátorlalan, tipegő lépéseit karjával támogatta.

Bizonyosan mást és kevesebbet érzett, mint az ember gondolná. Azok a szálak, amelyek a lányt az anyához fűzték, régen meglazultak, szétszakadoztak. Normális viszonyok közt sirig nem enyészik el ennek a szónak a varázsa, hogy „anyám, az én anyám!” Valaki, akiről tudom, hogy a lelke mindig körültem repes, valaki, aki millió apró emlékekkel, örömmel, fájdalommal, sok, sok egymásba olvadó közös érzéssel kötődik össze velem, jobban, örökösebben, mint akármely más. Álmatlan az éjjelem, ha csak azt tudom, hogy jóságos halvány arcát valamivel elszomorítottam. Természetes hát, hogy minden idegszálam felborzolódnék s minden érzésem megdermed arra a gondolatra, hogy ember — különösen asszony, fiatal nő, maga is anya — akadjon, aki ügyes,

megbízható fiatalember kezébe nyomja a Browningot: „Menj, öld meg az anyámat!” Annyira messze áll ez az én lehetőségeim, az én megszokott fogalmaim körétől, hogy egészen új embereket, más viszonylatokat kell föltételeznem, különben az egészet nem értem. Mert anya és gyermek normális viszonya mellett nincsen az a jégbehűtött, fégyelmezett idegzet, amelyik nyugodtan sétáljon a nagyköruton s magafeledten szórakozzék a mozgósínházban, mialatt tudja, hogy odalenn az alföldi tarlón, árokszélen bujkálva, éppen most vadászik a lezinkostárs a gyanutlan édesanyjára. Haverda Mária és a meggyilkolt anya közt már régen meg kellett szakadnia minden érzésközösségnek, minden lelki kapcsolatnak addig a napig, melyen azt a Browningot megvásárolták. Mint ahogy meg is szakadt. Szabadkán élt egy öregasszony, szigorú erkölcsű, garast kedvelő, aki emlékezett arra, hogy van neki egy lánya, aki elszármazott tőle, messze idegenben léha életet él, akinek egyetlen reménye az, hogy jön nap, amikor szülőanyja szemét halottan behunyja. Budapesten pedig lakott egy fiatal asszony, mulató kedvű, pazarló, aki tudta, hogy vérségben köze van ehhez a szabadkai öregasszonyhoz s ez a fiatal asszony nélkülözö keserűségek s váratlan pénzre kapó dinom-dánomok közt élte világát. Pazar toalettekben automobilon kívánt

volna ülni, palotában lakni, grófokkal enyelegni s néha nem tudta, miből va, csorázzon, kikopott katonatisztnek karjából kopott, faczér jegyző-segéd ölelésébe perdült, fizetvén megszámlolt forintokból hol egyiknek, hol másinak az ozsonnakávéját. A szabadkai öreg és a budapesti fiatal asszony már régen nem mint anya és leány álltak egymással szemben, hanem mint két adáz ellenfél: az öreg asszony kasszakulcsát göröcsösen szorongatva ujjai között, arra gondolt, hogy a leány lesve-lesi, hogy megdermett fogásából mikor fejtheti majd ki ezeket a kulcsokat, hogy azután könnyelműen szárnyra bocsássa, selyemre, csipkére váltsa az egymásra simogatott bankókat? A fiatal pedig, amikor észrevette, hogy új cipőjét már félretaposta, vagy amikor új formájú kalapot látott a korzón s az ő erszényében nem volt meg rá a pénz, biztosan sokszor gondolt arra, hogy „ejh! csak már egyszer az odalenn fölfordulna!” Ettől a gondolattól pedig már nincsen ég és föld messzeségre az, hogy ő maga sugalja valakinek azt a rémes eszmét, hogy „lásd! hátha te tenél róla, hogy ez megtörténjek? Egy gonosz, iszonyu perc az egész! Csak meg kell nyomni a revolverravaszt! És engem örökre kiváltasz ebből a megalázó nyomoruságból, szenvedő nélkülözésből! Tedd meg! Holtomig csókolni fogom a kezét, amelyikkel megteszed!”

A makranczos hölgy.

(Opera négy felvonásban. Szövegét Shakespeare után írta Widmann József. Zenéjét szerette Götz Hermann. Bemutatója a m. kir. Operában 1909. május 20-án.)

Írta: Erdős Armand.

Május második felében, közvetlenül a színházi szünet előtt, nem a legjobb gondolat újdonsággal előállni. Amikor a közönséget a hosszú színházi szezon kimerítette és amikor a nagy meleg, a lövörsény és a zöldben terített fehér asztalok esábitólág hívogatják a közönséget oda, ahol a zenét csak néhány szál cigány képviseli. Még volna létjogosultsága az ilyen bemutatónak, ha a színház bizonyos művészi versenyből, még kapuzárás előtt akar egy feladatot teljesíteni. Ha például most „Elektrát” hoznák színi, ez még képes volna néhány estét csinálni, de a májusi meleg a mostani kor szellemével egybevetve nem kedvez Götz Hermannnak, aki valahol távolban a föld alatt nyugodtan várta volna a magyar közönség babérait, amelyeket a közeli ősz is meghozott volna neki. És bizonyos, hogy a nyári pihenés után a régi, szolid muzsikát jobban megértette volna a publikum, mint most, amikor a felkorbácsolást, fáradt idegekre nem gyakorol teljes hatást ez a becsületes muzsika.

Ez a korszak a maga izgalmaival, komplikált és tulzott követelményeivel a színpadi szerzőkre is kiterjesztette hatását. Színműveknek, drámáknak, dalműveknek iránya szintén ennek a kornak irányához alkalmaz-

kodott. Raffinált és idegizgató látványosságok mellett a muzsika is raffinált és idegizgató lett. Széles látókörű, a korszak színvonalan álló, az élet látványosságait figyelő szemmel kíséző komponisták tudatosan, vagy ösztönyszerűen belevitték a muzsikába. Nem egy remeke a zenének keletkezett így. Aki a kor izlését és felfogását művészettel, művészi eszközökkel tudja szolgálni, annak műve minden bizonynyal tud fog emelkedni a tuczaton, jelentőssé válik és nyomokat fog hagyni a zeneművészet történetében.

De mindamellett, vagy talán éppen ezért mégis jól esik és nyhületet jelent, ha akad komponista, aki ebből a viharokban gazdag, villamos levegőből kivézetve bennünket, oázist mutat, ahol megnyugodhatunk. Képzeljük el, hogy hosszú éjszakák izzó levegőjében átélte tobzódások után valamely enyhe tavaszi nap hajnalán friss, puha és zöld pásziton ébredünk fel. Mily nyhületet, mily megpihenést jelent ez! Gyönyörködünk a nap enyhe fényében; a levegő ég tisztaságában, a táj szépségében.

Ime, a modern szerzők izzóbbnál izzóbb kísérletezései után előkerül egy régi bőrkötésű partitúra, amelyen észre lehet venni a becsületes akaratot, a becsületes szándékot és törekvést.

Götz Hermann „Makranczos hölgy” című operája muzsikában, tartalmában egyaránt visszanyulik azokra a pátriarkális időkre, amikor az őrségre kirendelt katona bizvást elaludhatott őrhelyén. A nyugodt idők, a csöndes szépségek szemléletének muzsikája ez. Nincsen szaturálva velökig ható, idegizgató elemekkel, de nyugodt, derült szép-

ségekkel, amelyeket, mintha a melancholia lehelete érintene.

Nem sokat kell tünődni azon, hogy a mostani idők keretébe beleillesztve, a jelenkor milieujében mily fogadtatásban részesül Götz Hermann dalműve. Nem sokat kell töprekedni azért, mert evidens, mert — bár Németországban és Bécsben is nagy sikerrel adták elő — a tisztelet az, mely a „Makranczos hölgy”-et a német színpadokra vezérli. Nem egyedül a munkának muzsikális értéke, gondolatainak gazdagsága az, ami ezt a dalművet a középeurópai színpadokra viszi. Éppen abban az időben, amikor a dalműv iródott, nem arathatótt sikert, föl sem tűnhetett Götz talentuma. A zenevilág abban az időben ünnepelte és kísérte tapsviharakkal Wagner diadalait. Egy „Lohengrin”, vagy „Tannhäuser” mellett a „Makranczos hölgy” bizony szelidde, leheletszerűvé lesz.

Abban az időben tehát nem vergődhetett felszínre Götz Hermann. Amikor pedig mégis reménye lehetett, hogy szárnyait kibonthassa, meghalt harminczöt éves korában, tehát olyan korban, amelyben sok jelentős talentum indul bódító utra.

A genre, melyet Götz Hermann választott, Shakespeare vigjátékának szövegén épül föl. Tehát vidám szövegnek vidám muzsikája. Ha azonban jól odafigyelünk, észre kell vennünk, hogy nem annyira a zene az, amely vig ebben a dalműben, hanem inkább a szöveg az, amely a komponista melancholikus, ábrándos és lírai muzsikájának a vidámság jellegét adja meg. Olybá tűnik föl, mintha a szerző melódiáiba, amelyek vidámaknak akarnak feltűnni, bizonyos keserűség,

Amikor a dráma megindul, ez a két főszereplő, anya és leány helyzete egymással szemben. A drámához pedig az indító lökést az adja, hogy az öregasszony elvakult gyűlöletében maga kezdi tékozolni a vagyont; inkább fűnek-fának elajándékozza, csak a tulajdon lányának ne jusson. S ezzel megélevednek a mellékfigurák. A zugbankár, aki kétes manipulációk miatt már börtönben ült, de most persze szőnyegekkel bélelt ötszobás lakásban él. Ő eszkomptálta — a várható örökség reményében — az öreg Haverdáné életét, de most sürgősen kell neki ez az élet, különben az a veszély fenyegeti, hogy odavész a kockázatos pénz. És a kellemetlen vetélytársai: a nyugdíjazott katonák és az elcsapott irnok, akik egyformán élvezik a szép asszony kegyét, egyformán nyomorultak, szegények, kopottak, éhesek és a szabadkai milliókra vágyódnak. Tervben, reménységben mint az órakerek rovátkái illeszkednek egymásba az érdekeik. Mind, mind, mint az éhes dongók a kikezdett cukros körte körül, csapongnak a Haverda Mariska öröksége körül, amikor az örökség egyszerre veszedelembé kerül s nincsen más mentsége, mint ha kelleténél hamarabb szakad meg egy sűrűlő hanyatló öreg asszony életefonala.

Elszántak, kétségbeesettek voltak, pénz reménye, pénz elveszte miatt örjögők, hát ők vállalkoztak rá, hogy elmentszék ezt a fonalat. Az igazságszolgáltatás feladata lesz annak a kikutatása, hogy amikor cselekvésre került a sor, melyik, milyen egymásutánban bujtogatta föl a másikat. De akármilyen lesz a sorrend, valamennyi, a legutolsó mögött is ott lesz a tulajdonképpen igazi felbujtó, az anya és leány közt gyűlölséget támasztó, testvéreket elválasztó, barátokat összevesztő undok, félelmetes, örök bünszerző: — a pénz.

bizonyos fájdalom vegyülne; mintha minden kacagása után egy könyesebb tolna szemébe; mintha — képletesen szólva — vigkedélyű zenerészleteit fekete drapéria vonná be.

Ez az ugynevezett vigkedélyű muzsika nem az a jókedvű, kiapadhatatlan forrása az elmés és élcezes gondolatbőségnek; inkább nehezkésen halad s ha a színpadon kacagnak is, ez legtöbbször a szöveg és mondhatni sohasem a muzsika kacagása.

Nem is könnyű elindulni úgy, hogy egy komponista Shakespeare-szövegre csinálja a zenét. Erre bátorságot meríthetett egy Gounod, egy Thomas, egy Verdi, akik évtizedes munkában megizmosodtak, nagyokká, híresekké lettek és zenei tudásuk, komponáló erejük megbirkózhatott Shakespeare drámai nagyságával. Nehéz feladata a zeneszerzőnek az, ha vetélkednie kell Shakespearevel, idézi ugyiszólván annak a hallhatatlan mesternek szellemét s hozzá méltó zenét akar teremteni.

Kényelmesebb helyzete van például Mihálovicsnak, amikor az „Eliánát” írja. Köriütekintő óvatossággal, kalmárszerű számítással állítja össze a dalmi szövegét ismeretlen író által, gondolván, hogy sikertelenség esetén rákenheti a bajt a szövegíróra, mondván, hogy a rossz librettó az oka mindennek. Aki olyan merész, hogy Shakespeare-szöveget választ, annak nincs kibúvója. Nem mondhatja azt, hogy a rossz szöveg romlott meg a zenét. Bizony csak erős és öntudatos talentum engedheti meg magának azt a fényűzést, hogy a drámaírók királyának valamely művét zenésítse meg. Ha azután

A kormányválság.

— A király Budapestre érkezése. —

— *Atmeneti hivatalnok-minisztérium híre.* —

Budapest, május 20.

A politikai világban nagy érdeklődést keltett az a hír, hogy a király legközelebb, valószínűleg már a jövő hét első napjaiban, ismét Budapestre érkezik és a kibontakozás érdekében közvetlenül a függetlenségi párttal fog érintkezésbe lépni. *Wekerle* Sándor miniszterelnök, aki tegnap hoeszabb látogatást tett *Justh* Gyula házelnöknél, ma reggel dánosi birtokára utazott, ahonnan azonban még az este visszatért Budapestre s legközelebb holnapután Bécsbe utazik, ahol alkalma lesz a királynak jelentést tenni a kibontakozás előkészületeiről. *Wekerle* bécsi audienciája után a király ismét Budapestre jön, ahol *Wekerle* javaslata értelmében újabb kihallgatáson hallgatja meg a függetlenségi párt vezéreit. A politikai helyzet eme legújabb fordulatáról kiválóan értesült helyről a következő nagyérdéki információt kapjuk:

— *Wekerle* Sándor miniszterelnök vagy szombaton, vagy hétfőn járul a király elé. Ezen az audiencián bejelenti, hogy úgy az ő, mint gróf *Andrássy* missziója az utóbbi napokban és főleg *Kossuth* betegsége miatt hajótörést szenvedtek. Bár *Kossuth* tegnap óta ágyon kívül van, nem tud jelenlegi beteg állapotában a pártra megnyugtató és esillapító befolyást gyakorolni, mert a *Justh*-csoport nagy agitációval napról napra nyer erőben és számban és ma már az egész pártot meghódította. *Wekerle* elutazása azért válik rendkívüli sürgőssé, mert *Kossuth* nem tudja már a pártértekezlet egybehívását megakadályozni és — miután ő ezen a kétségkívül a legközelebbi napokban tartandó, pártértekezleten nem jelenhet meg — ezen feltétlenül kimondandó, hogy csak olyan kormányt támogat a függetlenségi többség, amely 1911-ben az önálló bankot felállítja és az ilyen határozat után

buknak, akkor maguk buknek; ha győznek, maguk győznek, de már Shakespeare-t nem rántathatják magukkal a bukásba.

A „Makrancos hölgy” zenéjének komoly belső értékét nem lehet kétségbe vonni. Bizonyos respektábilis magaslalon áll ez a muzsika. Ha nem is cikáznak benne a gondolatok vilámai, ha nem is váltják föl benne a melodiák gazdagságát színes változások, mégis érezhető, mégis megállapítható, hogy nem annyira a tanult zenész nyilatkozik meg ebben a dalműben, hanem kétségen kívül a nagy talentum. Ezek a dallamok, ezek a részletek nem az iskolapadon szerzett tudásnak eredményei. Nem is kell firkészni, hogy miféle mesterrel, vagy mesterekkel tanult a komponista. A gondolatok, amelyek a dalműben vannak, mind a zeneszerző saját gondolatai, saját eszméi, saját ötletei. Komoly, becsületos törekvés tapasztalataira épült föl ez a dalmű.

Egyebet ne is keressünk a munkában, mert nem találunk mást, mint egy becsületos muzsikus zenéjét, reális gondolatait. Götz Hermann, ha éne meg, ezzel a sikerrel bizonyára meg is elégednek, mert az egész dalmű zenei alapja nincs nagy külső hatásokra berendezve. A nyitányon kívül, amelyet a filharmónikusok egy alkalommal bemutattak, van a dalműnek sok kedves, figyelemre méltó részlete és az érdeklődést mindvégig le tudja kötni a hallgatóban, anélkül, hogy unatkoznék, de egyszersmind anélkül is, hogy bárhol is lelkesedésre ragadjon. A mai bemutató előadásán a közönség is ezen a véleményen volt és a lelkes nagy taps főleg az Opera kitűnő előadásának, illetőleg a sze-

azután békés megállapodásra már gondolni sem lehet.

— A király előreláthatólag szórdán, e hó huszonhatodikán, este érkezik a fővárosba és akkor kezdődhetnek meg azoknak a politikusoknak a kihallgatása, akiket *Wekerle* elő fog terjeszteni. Ezek a kihallgatások két napot fognak igénybe venni. A kihallgatandó politikusok névsora a következő: *Kossuth* Ferencz, *Justh* Gyula, gróf *Batthyány* Tivadar, *Holló* Lajos, gróf *Zichy* János és báró *Bánffy* Dezső. De nincs kizárva, hogy az ugynevezett bankesoporthól csak *Justh* Gyulát hívja meg a felség, akinek tudtára fogja adni, hogy a bankkérdésben a *Kossuth* *Ferencz*-szel kötött álláspontján nem változtathat. A király azonban hajlandó lesz a miniszteri tárczák tekintetében változást eszközölni és a függetlenségi párt tárczáit a földmivélségi tárczával szaporítani, ama határozott kijelentéssel, hogy a pénzügyi és belügyi tárczák személyi részében *Wekerle* és *Andrássy* személyéhez ragaszkodik és végül, hogy a miniszterelnök személye tekintetében nem a függetlenségi párttól kéri az előterjesztést. Ha a függetlenségi párt ezen a felégg által ultimátum jellegével bíró üzenetet nem veszi tudomásul, ebben az esetben *Kossuth* és *Apponyi* ki fogják jelenteni, hogy nem hajlandók az ügyeket ideiglenes minőségben sem tovább vezetni és ekkor a király újabb elhatározása következik, amely szerint öszig átmeneti hivatalnok-minisztérium viszi az ügyeket és öszkor ismét hozzáfognak a váleág kibontakozásának munkájához. A hivatalnok-minisztérium élére hír szerint gróf *Esterházy* Pál külügyi osztályfőnök kerül.

Eddig terjed kiváló informátorunk értesülése, amelyből csak gróf *Esterházy* Pál külügyi osztályfőnöknek ideiglenes miniszterelnökségére vonatkozó rész látezik valószínűlennék. Sokkal nagyobb az esélye *Lukács* Lászlónak, aki két nap óta ismét Bécsben van s akiről — dacára annak a hírnek, hogy a Nemzeti Társaskörben becsületszavát adta,

replőknek szólt. Ez az, amiről még be akarunk számolni, mert Shakespeare szövegét mindenki ismeri, azt tehát nem kell ismeretnünk. A német nyelvre átdolgozott szöveget *Vidor* Dezső, az Opera kiválóan érdemes, derék titkára, fordította, akinél külön kell dicsérettel hangsúlyozni azt, hogy rendkívüli elfoglaltsága mellett még marad ideje arra is, hogy az irodalmat szolgálja. A magyar fordítás költői és irodalmi munka.

Magáról az előadásról nagy elismerés hangján kell megemlékeznünk. Legelől áll a sorban a czímszerep zseniális személyesítője, S. Szamosi Elza asszony, aki hónapokon át tartó tanulmányozás és munka után tudhatott csak játék tekintetében ilyen nagy művészi alakot ábrázolni, amilyent ma este bemutatott. A megfőkezhetetlennek látszó dacz annyi kedvességgel és finomsággal párosult, hogy *Petruccio* az ő nagy munkájáért nagy zsákmányt is kapott. Énekéről nem kell beszélnünk. Ez egészen művészi volt, mint mindig. Mellette *Ambrusné* kapta az egyedüli számottevő női szerepet, amelyet a művésznek sok finomsággal ruházott föl. Takács a *Petruccio* szerepében teljesen visszanyerte hangjának erejét. Ez adott neki ötletességet és sok jó humort a játékhoz. Arányi mint *Lucentio* kitűnő szereppel gazdagította repertoírját. Ez egy *Almaviva* volt, aki ismét győzött. A többi szereplők közül *Bendiner*, *Szendrői*, *Mihályi* és *Hegedűs* sok igyekezettel egészítették ki az ensemblet. A zenekart *Kerner* István vezényelte művészi körültekintéssel. A rendezés *Alszevgy* Kálmán kezét dicséri.

hogyan alkotmányellenesen nem vállalja a kormányalakítást — leghatározottabban híresztelik, hogy ő lesz a hivatalnok-minisztérium elnöke.

A politikai világban nagy feltűnést keltett az a hír, hogy gróf Festetics Tasziló ma délután meglátogatta Kossuth Ferenczet és közel másfél óra hosszat időzött nála. Gróf Festetics Tasziló köztudomás szerint egyike azoknak a — kevés számú — mágnaoknak, akik Ferencz Ferdinánd trónörökös bizalmával dicsekedhetnek és éppen ezért a politikai világban ezt a látogatását úgy magyarázták, hogy a trónörökös megbízásából kereste föl Kossuth Ferenczet.

Budapest, május 20.

Fejérvári Bécsben. Báró Fejérvári Géza testőrségi kapitány Budapestről Bécsbe érkezett.

A bán a királynál. Bécsből jelentik, hogy a király báró Rauch Pál horvát bánt egy órai kihallgatáson fogadta.

Az egyetemi ifjuság az önálló bank mellett. Az egyetemi ifjuság a Sas-körben ma este hét órakor rendkívül lelkes lefolyású ülésen foglalt állást az önálló bank mellett. A gyűlésen megjelentek az országgyűlési képviselők közül gróf Batthyány Tivadar, Szappanos István, Buzsáki Barna, Balogh Ernő, Nagy György, Markos Gyula és Zakariás János.

Lánczy Simon elnök megnyitó szava után Réder Rezső üdvözölte a vendégeket. Steuer Imre fejtegette ki a gyűlés célját, majd dr. Nagy József határozati javaslatot terjesztett be, amely kimondja, hogy az ifjuság teljes erejével támogatja azokat, akik minden alkalommal sikra szállva, a nemzet akaratához híven az önálló banknak 1911. január elsején való felállításáért és a népjogok kiterjesztéséért küzdenek. A határozati javaslatot egyhangú lelkesedéssel elfogadták. Ezután az ifjuság a képviselőket kívánta hallani. Gróf Batthyány Tivadar rámutatott arra, hogy — amint a határozat helyesen emelte ki — az önálló bank kérdése alkotmányjogi kérdéssé emelkedett már, amit legjobban bizonyít, hogy nemcsak egyes pártok, de a nemzet széles rétegei, a nagy tömegek is, ezen követelés mellé állottak. A képviselőházban követelik ezt a függetlenségi párt tagjai, sőt sok azon kívül álló képviselő is, a balpártiak, a pártonkívüliek, sőt több tekintélyes hatvanhetes férfiú is. Az önálló bank megvalósítása egyúttal próbaköve annak, vajjon a magyar alkotmány tényleg a nép akaratának megnyilvánulása, érvényesülése. A népképviselői értékelték intézményét, ha nincs garancia arra, hogy akarata küzdelem nélkül, önmagától érvényesülhessen. (Élénk helyeslés.) A jövő szociális terheit csak akkor vállalhatja az ország, ha gazdasági erőt szabadon kifejtheti, ha iparos államalakulhat át, aminek előfeltétele az önálló hitel, az önálló vaterület. (Hosszantartó lelkes éljenzés.) Nagy György hangzottatta, hogy az önálló bank kérdése ma már a nemzeti becsület kérdése. Ha a nemzet lemond egy ilyen törvényben gyökerező jogának az érvényesítéséről, akkor hiába várja, hogy a nagy alkotmányjogi reformokat megoldhassa. Buzsáki Barna rámutatott arra, hogy ha a magyar nemzet sikra szállt valamely jogáért, akkor mindjárt azt hangoztatták, hogy az okosabb enged. Negyven esztendő óta mindig a magyarok voltak az okosabbak, Ausztria pedig ezalatt szépen megengedte magát. Ideje most már, hogy Ausztria is egyszer az okosabb legyen és engedjen. Tartsanak ki a magyar ifjuság a nemzet jogai, igazai mellett. (Lelekes éljenzés.) Végül Szappanos István beszélt nagy tetszés mellett, majd Azaméthly Imre indítványára Justh Gyulát és Holló Lajost táviratban üdvözölték. A gyűlésről az egyetemi ifjuság a függetlenségi pártkörbe és a balpárt helyiségébe ment, ahol bejelentették határozatukat.

Az egyetemi ifjuság a nagygyűlés után különböző utakon át a Baross-utczában újra gyüleke-

zett s innen a József-köruttra vonult, ahol a balpárt helyisége előtt a balpártot, az ifjuságot Lánczy Simon üdvözölte, mire Nagy György képviselő válaszolt, onnan a függetlenségi és 48-as országos pártklub elé készült az ifjuság, mondközben azonban meghallották, hogy a képviselők a Gambinus-vendéglőben vannak. Erre az ifjuság egy része bement ahol a képviselőket dr. Nagy József és Székács Ödön üdvözölte, mire Buzsáki Barna válaszolt nagy tetszés mellett s innen az ifjuság a Royal elé vonult, ahol az ifjak részéről Hulrik Elemér hívására megjelent Markos Gyula és megköszönte a rkonszenvet. Ezután az ifjuság az Abbázia-kávéházba vonult, ahol Eötvös Károlyt Réder Dezső üdvözölte. A vajda megköszönte az ifjuság szeretetét. Az ifjuság itt Justh Gyula és a nemzeti bank éltetésével szétszéledt.

A német császár és gróf Andrássy. A „N. Fr. Pr.“ mai számában „Moszik aus der Wiener Hofburg“ címmel cikket ír egy „udvarképes“, amelyben érdekes apróságokat közöl arról az udvari estélyről, amelyet a bécsi Hofburgban rendeztek a német császári pár tiszteletére. E cikk egyik szakasza az udvari estély magyar vendégeivel foglalkozik és a következőképen hangzik:

„A terem közepén állnak a két állam legmagasabb méltóságai. A királyi császári vendégével az oldalon hozzájuk lép, a cerele megkezdődik. Először a közös minisztereket szólítják meg, ezután az udvari méltóságokat, a diplomáciai testület tagjait, az osztrák és magyar minisztereket. A magyarok kitűnnek bársnyos és selyem nemzeti viseletükben. Wekerle hatalmas alakja még nagyobb tetszik biborvörös attilájában és szindus mentéjében. Oldalán gróf Andrássy Gyula elegáns alakja vehető észre, akinek erősen megszükkült szakállja, az idősebbektől még mindig a családi beczözönében „Duczi gróf“-nak nevezett kegyelmes urnak, különös méltóságot és nagy komolyságot kölcsönöz. Mellelte gróf Zichy Aladár mindig mosolygó tekintete látszik, aki egy tartalékos tiszttel — gróf Nákó Sándor, főmei kormányzóval — és gróf Karácsonyi Jenő titkos tanácsossal cseveg. A király oly jókedvű, mint amilyen már régóta nem volt. Az öröm, hogy hűséges barátját és szövetségeseit vendégül láthatja magánál, arczáról tükröződik vissza. A szigorú, jó katonaszerető légy, deris és rózsás mosoly árnyékolja be. Ritkán látták Ferencz József királyt ily vidáman és jókedvűen, mint e napon. A német császár a magyar csoporthoz lép. Először a magyar miniszterektől tüntette ki megszólításával és fogadja dr. Wekerle köszönetét a kapott ajándékért. Ezután a német császár gróf Andrássy Gyulához közeledik. Régi ismerősét üdvözi benne. Az ő személyes érintkezések amaz időkig nyulik vissza, amikor gróf Andrássy az osztrák-magyar nagykövetségnél működött. Az akkori külügyminiszternek ő, a német császári korona várományosával abban az időben sok kellemes és emlékezetes órát töltött együtt. Talán emlékezik Vilmos császár erre az időre, mert a találkozás, személyes intimitás jellegét viseli magán. Mialatt a német császár a magyar miniszterekkel beszél, a többi urak tisztelettel visszavonulnak. Ennek dacára közben hallani lehet, hogy Vilmos császár az aktuális magyar politikát érinti.

— Magyarországon ismét válság van, bankválság, — jegyezte meg a német császár.

És a beszélgetés végén egész tisztán lehet hallani Vilmos császár szavait:

— Nem szétválni, hanem gazdaságilag együtt haladni a főtevése minden államnak. Ez a jelen és a jövő hatalma.

A „Neue Freie Presse“ cikkének gróf Andrássy Gyulára vonatkozó részét a leghatározottabban helyre kell igazítanunk. A cikkíró nyilvánvaló, bár bizonyára jóhiszemű tévedésben van, amikor azt mondja, hogy a német császár az aktuális magyar belügyi politikáról gróf Andrássyval beszélt. Legilletékesebb helyről való értesülésünk alapján jelenthetjük ki, hogy a német császár és gróf Andrássy kizárólag a külpolitikáról beszéltek. A beszélgetést a német császár azzal kezdte, hogy nagy melegséggel és elismeréssel emlékezett meg néhai gróf Andrássy Gyula külügyminiszteréről, ki nek nagy műve, a hármasszövetség most oly fényesen bevált; ezután a közelmúlt külpolitika eseményeiről beszélt. Mindazokból azonban, amiket a „N. Fr. Pr.“ cikkírója mond el, a német császár egy szót sem mondott gróf Andrássynak és gróf Andrássy sem érintette egy szóval sem a magyar belpolitikát.

A török trónbeszéd.

Budapest, május 20.

A szertartás.

Mohamed szultán a parlament ünnepi ülése előtt Stambulban sétahajózást, majd kocsiiban, oldalán Ghazi Muktarral, követve a hercegektől és a kísérettől, a város egy részében sétakocsizást tett. A közönség mindenfelé lelkes ovációkban részesítette. A parlament bejáratánál a miniszterek fogadták a szultánt, aki kíséretükben a kamara termébe ment, ahol az összegyűlt szenátorok és képviselők lelkesen üdvözölték és örömmel köszöntötték. Ezután programmszerűen az eskütétel ment végbe. A trónbeszédet tetszéssel fogadták. Ezután a képviselők eskütétele következett.

A szultán trónbeszédéről még a következőket jelentik: A szertartást a szultán tetszéssel fogadott beszéde nyitotta meg, melyet a nagyvezér a szultán mögött állva olvasott el. A szultán és az összes jelenlévők felállottak. Ezután a szultán elmondotta a már közölt eskümentát és azután a páholyába ment, ahová meghívta a hercegeket és Ghazi Muktar. Ott lefényképeztette magát. Ezután megkezdődött a szenátorok és képviselők eskütétele. Amidőn a szenátusi elnök felolvasta az eskümentát, amely a már közölt jelentés szerint úgy szól, hogy az eskütétele az alkotmányhoz és amíg az alkotmányt tiszteletben tartja, a szultánhoz hű marad, a kamara elnöke és egyes képviselők félbeszakították a szenátus elnökét, amennyiben kifogásokat emeltek, amíg a szultán tiszteletben tartja az alkotmányt, e szók ellen. Ezt a passzust azután el is hagyták. A szenátorok a nagyvezér előtt sorban elhaladva, a képviselők pedig ülésükéről e szavakat mondták: Esküszöm Isten nevében! Csak Mazliah (zsidó) ismételte a kihagyott passzust. Mozgás keletkezett amidőn Bussios görög képviselő vonakodott az esküt a felolvasott szöveg szerint elmondani. Egyes képviselők szerint ez az eskü érvénytelen. Végül az incidens elintézték. Az elnöklést átvéve szenátusi elnök javaslatára erre elhatározta a gyűlés, hogy köszönetképpen a trónbeszédért küldöttség által feliratot nyújt át a szultánnak. Rövid megszakitás után, amelyet a szultán az uralkodói teremben töltött el, a kamara külön folytatta az ülést, hogy a sajtótörvény vitáját folytassa. A szultán rövid ideig páholyából hallgatta az ülést és azután az odautazásánál követett szertartásokhoz hasonló czerimóniák közben visszatért palotájába. A ülést a diplomaták páholyából a többi között több nagykövet és követ, valamint számos hölgy hallgatta végig. Mahmud Sefket pasa és sok tiszt is megjelent, közöttük Niazí Örnagy, akit élénk ovációkkal fogadtak.

A trónbeszéd.

A szultán a kamarában ma a következő trónbeszédet olvasta fel:

Isten kegyelmének és a próféta szelleme segítségének köszönhetem, hogy röviddel ezelőtt Ozmán dicsőségteljes trónjára léphettem a nemzet kívánságára, amely a Debat-szertartás alkalmával meghódolt előttem. Öröm és büszkeség dobogtatja ma meg szívemet, amidőn a szenátorok és képviselők körében állok, akik az egész ottomán nemzetet képviselik. Biztos vagyok abban, hogy népem osztja azon meggyőződésemet, hogy szeretett hazánk üdve és boldogsága, valamint fejlődése az alkotmányos rezsim következetes és komoly keresztülvitelétől függ és felesleges magyarázni, mily mértékben felel ez meg a scriatus törvényeknek, valamint a civilizáció elveinek. Áthatva ezen meggyőződéstől, legszentebb erkölcsi kötelességemnek tartom, hogy minden erőmmel azon legyek, hogy alattvalóimnak kivétel nélkül boldogságot és fejlődést biztosítsak. A mindenlatótól kérem azt a kegyet, engedje meg, hogy ezen leghőbb óhajunknak megfelelő célz elérhessük. Szeretett hazánk, melyre most jelentős napok járnak, e perczben jobban, mint bármikor megkívánja gyermekeinek hazafiasságát, egységét és amit elvesztettünk, vissza kell szerezniük, hogy az ország haladását biztosítsuk. Nem kételkedem abban, hogy

az ozmán-birodalomban élő összes nemzetek s népek azonos lelkesedéssel, szívvél s lélekkel azon fáradoznak, hogy ezen hazafias mű befejeztessék. Az Adanában történekről szóló hír mélyen megindított. A zavarokat sikerült már elnyomni és elhatároztuk, hogy azokat, akik azokban részesek, megbüntetjük, akik pedig ezen erőszakosságok alatt szenvedtek, megfelelő támogatással segíteni fogjuk. Ohajtom, hogy a jövőben hasonló sajnós események, amelyek a vallás rendelkezéseinek és az emberségesség, testvériség érzeteinek teljesen ellentmondanak, birodalmunk egy részében sem fognak többé megismétlődni. Nagy súlyt helyeznek arra, hogy a kormány megtegye mindazon hathatós intézkedéseket, amelyek alkalmasak az ily események megismétlését megakadályozni, a rendet és biztonságot mindenütt helyreállítani és a különböző népek közt a jó egyetértést megszilárdítani. A közös haza gyermekei félretéve viszályt és haragot, kezét nyújtanak egymásnak, hogy munkálkodjanak és országunk természeti kincseiből hasznot huzzanak, valamint hogy életüket igaz ayugalomban és általános jólétben élvezzék. Mindenekelőtt szükséges, hogy az ország közigazgatási, bírósági és pénzügyi szolgálatban reformok viteésenek keresztül és mihamarabb megkezdődjenek országunk szárazföldi és tengeri haderejének tökéletesítése s kiépítése; mindenféle műveltséget kell terjeszteni, a közmunkákat szaporítani kell és kiterjeszteni. E célok elérésére felkértem a két tiszteletreméltó törvényhozó testületeket, nyújtsák segítő karukat. Az alkotmányos rezsim, amelyet cikortól komoly és szilárd alapra fektetni, kifelé megnövelte az ország hiteltét és tekintélyét. Megszállítás nélkül jó viszonyban állunk a nagyhatalmakkal és a többi államokkal és hön ohajtjuk, hogy ezen jó viszonyok, amelyek a szívélyes és őszinte barátság alapjain nyugszanak, mindenek árán megszilárdítsanak és erősítsenek. Vajha a mindentető vezérünk volna munkálkodásunkban.

KÜLFÖLD.

Bülow audienciája. Wiesbadenből táviratozzák, hogy Bülow herceg nagyon megvan elégedve audienciájának eredményével. Egnémely kombinációnak adott alkalmat az a körülmény, hogy Radolin herceg és Elzász helytartója most Wiesbadenben van az udvarnál, mert őket kettőjüket tartják Bülow herceg kiszemelt utódjával. Az ok azonban az, hogy a császár személyesen akarta átadni az elzászi helytartónak a fekete sasrend gyémántjait. Belpolitikai ügyekben a császár teljesen szabad kezét engedett Bülow hercegnak.

Az angol munkástözsdek. Az alsóház tegnapi esti ülésén Churchill kereskedelmi miniszter a szociális törvényről szóló bizottsági jelentés felett indult vitában közléseket tett egy javaslatról, melyet holnap nyújt be és amely munkástözsdei rendszer bevezetését célozza. Rámutatott arra, hogy nemcsak Angliában ismerik el általánosan a rendszer célszerűségét, hanem bizonyítékok vannak arra, hogy Németországban, a kontinens legnagyobb ipari államában szintén eredményesen működnek és hogy állandóan terjedőben van majdnem az összes államokban. A munkástözsdek ugyan nem teremtének több munkaalkalmat, de az iparosok foglalkoztatását szervezik. A javasolt rendszer egyszerű és nemzeti volna, de nem volna kötelező. Az ország tíz kerületre osztatnék, Londonban központi intézmény volna. A szervezés a jövő év elején kezdődne. A megvalósítás költségei évenként nem haladnák meg a 200 font sterlinget. A kereskedelmi miniszter továbbá közléseket tett a munkanélküliek biztosításának rendszeréről, aminek bevezetését a kormány a munkástözsdei rendszerrel együtt a jövő évre tervezi. Az általános biztosítás nem valósítható meg. A kormány ezért az ipari kényszerbiztosítás rendszerét javasolja, amelynek mind a munkaadónak, mind a munkásnak díjakat kell fizetnie, az állam pedig megfelelő segítséget adna. E rendszer első sorban az építő gép- és hajózási iparban érvényesíttetnék.

Mulej Hafid Spanyolország ellen.

Budapest, május 20.

Spanyolország és Marokkó között mindjobban kiélesedik a helyzet. Merry del Vaal jelentése, hogy tárgyalásai Mulej Hafiddal megakadtak, nagy megbotránkozást szült egész Spanyolországban. A sajtó tehetetlenséggel vádolja a kormányt, melynek nem volt elég ereje, hogy tekintélyt szerezzen magának a fezi szultáni udvarnál. Különösen nagy az elkeseredés Franciaország ellen, mely állítólag okozója Merry del Vaal kudarcának. Mulej Hafid ugyanis arra az álláspontra helyezkedik, hogy sem Franciaországgal, sem Spanyolországgal, addig nem bocsátkozik tárgyalásokba, míg ezek a megszállott marokkói területekről vissza nem vonják csapataikat. Regnault, francia követ már néhány nappal Merry del Vaalnak Fezbe való érkezése előtt lépéseket tett Mulej Hafidnál, hogy kormánya nevében megismertesse vele Franciaország követeléseit, de a szultán kereken kijelentette, hogy addig nem bocsátkozhatik Franciaországgal tárgyalásokba, míg a francia csapatokat vissza nem vonják a Sauja-törzs területéről. Regnault, francia követ erre állítólag kijelentette a szultánnak, hogy a francia kormány nem zárkózik el a szultán kívánsága elől, de csak akkor hajlandó ebben a kérdésben tárgyalásokba bocsátkozni, ha előbb Spanyolország elrendeli Kap-Agna és Mar-Sika kiürítését. A francia követ ezzel Mulej Hafidot ugyiszólva kényszeríteni akarja, hogy Spanyolország ellen a jelen pillanatban teljesíthetetlen követelésekkel lépjen fel. Párisban ugyanis nagyon jól tudják, hogy Mulej Hafid tekintélye a törzsek között mindaddig nem bír gyökeret verni, míg a francziák Casablanca és környékén állanak. Az új szultán tehát minden lehetőt megtesz, hogy a francziák kiürítsék Casablancát. Mivel pedig a francia kormány Casablancát kiürítését, Mar-Sikanak és Cap-Agnának a spanyolok általi elhagyásától teszi függővé, közvetve arra kényszeríti Mulej Hafidot, hogy teljes erejével szálljon szemben Spanyolországgal és ne vegye figyelembe annak gazdasági érdekeit.

Spanyolországban most természetesen nagyon el vannak keseredve Franciaország ellen, mert Regnault követ magatartásából azt látják, hogy Franciaország csak azért kötötte Casablancát kiürítését ahhoz a feltételhez, hogy a spanyol csapatok vonuljanak ki marokkói területéről, mert ezzel Spanyolországot lehetetlen helyzetbe akarta sodorni. Párisban nagyon jól tudják, hogy Spanyolország már saját reputációját érdekében sem vonhatja ki csapatait a megszállott területekről mindaddig, míg Marokkó nem teljesíti összes követeléseit. Már pedig, ha a spanyolok megmaradnak elhatározásuk mellett, akkor a francia csapatok is nyugodtan tovább táboroznak Casablancában és környékén. Mulej Hafid nagyon jól tudja, hogy Franciaországnak vannak eszközei, hogy követeléseinek bármikor érvényt szerezzen. Spanyolország azonban nincsen abban a helyzetben, hogy esetleges katonai intézkedésekkel adjon súlyt követeléseinek és ezért, míg Mulej Hafid kedvező választ nem ad Merry del Vaal előterjesztésére, Cap-Agnát és Mak-Sikát továbbra is megszállva tartják a spanyol csapatok. Ezzel azonban Spanyolország végleg ellenségévé tette Mulej Hafidot, ki ezek után aligha fogja figyelembe venni a spanyolok kereskedelmi érdekeit.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A rendezett tanácsú városok értekezlete. A rendezett tanácsú városok kongresszusi kiküldöttei ma délután értekezletre gyűltek össze, hogy megvitassák a kongresszus elé kerülő tárgyakat. Az értekezlet elhatározta, hogy a polgármesterek egyesületébe belépett városok helyett a kongresszusi díjakat az egyesület fogja saját pénztárából fedezni. Ezután beható eszmecsere fejlődött ki a kongresszusi tárgyak felett. A városok országos takarékpénztára-

nak ezéjait dr. Halász Lajos orsz. képviselő, az egyesület tagja ismertette és kimerítő felvilágosítást adott a felállítás módozataira nézve is. Az értekezlet Várhidy Lajos a Polgármesterek Országos Egyesülete titkárának indítványára a következő határozati javaslatot fogadta el:

A rendezett tanácsú városok országos egyesülete kimondja, hogy a városok hitelügyeinek kiélegetése és rendezése ezéjából a kormány támogatása és ellenőrzése mellett egy speciálisan városi hitel és pénzügyi műveltekkel foglalkozó: „Városok Országos Takarékpénztára“ alapítását szükségesnek tartja, a városokat a 10 millió alaptőkéhez való hozzájárulásra felszólítja és az alapszabályok kidolgozására a kongresszusi választmányt kéri fel.

Az indítvány kiegészítésül több, mint száz polgármester aláírásával ellátott beadványt küldenek a városokhoz, amelyben az országos takarékpénztár alaptőkéjéhez való hozzájárulásra kéri fel a városokat. Végül Várhidy Lajos titkár ismertette azon emlékiratot, amelyet a városok orsz. képviselői által a kormányelnökhöz juttatott tervezet pótlásul kidolgozott és amelyben mindazon a városokat közelről érdeklő kérdések soroltatnak fel, amelyek az országgyűlési képviselők tervezeteiből kihagyataz. Az értekezlet az emlékiratot magáévé tette és annak kidolgozásáért a titkárnak elismerését fejezte ki.

EGYHÁZAK.

(A karánsebesi püspökválasztás.) Karánsebesről jelentik: A püspöki konzisztorium a napokban ülést tartott, amelyből feltéresztést intézett a nagyszombati metropolitához a püspökválasztás határnapjának kitűzése tárgyában. A püspökválasztás csak július hó első napjaiban lesz megéjthető, mert előbb még hat szinodusi tagot kell megválasztani. Ezeket június 12-én választják, a választások elleni kifogások beadására pedig június 28-ika a határidő, ugy, hogy a püspökválasztás majd csak ezután történhet meg. Ugyancsak ebben az ülésben a konzisztorium új titkárt (Corneanu Kornelt) és új iskolai referentst (Jianu Istvánt) választott, amivel a konzisztorium a kultuszminiszter egy régebbi követelésének tett eleget. Mint a „Lupta“ mai számában jelenti, Metianu metropolita a püspökválasztást július 12-re, a görög-keletiek Péter Pál napjára tűzte ki.

(Szerb egyházi kongresszus.) Dr. Mihályovics, szerb kongresszusi választmányi tag több társa nevében sürgős beadványt intézett a metropolitához a kongresszusi választmányának rendkívüli ülésre való egybehívása tárgyában. Mihályovics és társai indokolják kérésüket, hogy a most végbemenő és már megtartott kongresszusi tagsági választások körül, különösen a temesmegyei egyházkerületben, törvénytelen eljárás követetett el. A politikai hatóságok több helyütt önkényűleg beavatkoztak a szerb egyház ügyeibe. Ezek a dolgok és egyéb sérelmek teszik sürgőssé a beadvány szerint a kongresszusi választmány egybehívását. Azt hiszik, hogy a patriárka rövidesen egybe fogja hívni a kongresszust.

(Plébános-iktatás.) Zabraczy György esperes-plébánost ma iktatták be fényes egyházi ünnepek keretében a miskolci róm. kath. alsó-egyházközség plébánis javadalmába. A beiktatást Blazsejovszky Ferenc egy apát-kanonok végezte fényes papi segédlettel. A beiktatáson az összes felekezetek képviselve voltak.

TÁVIRATOK.

A perzsa forradalom.

Berlin, május 20. (Saját tudósítónktól.) A „Lokalanzeiger“ tudósítója táviratozza Teheránból: Biztos forrásból értesülök, hogy az angol csapatokat Fuzsiból visszavonják. Máris hajóra szállítják az angol katonaságot, de az még bizonytalan, vajjon az orosz csapatokat is visszarendelik-e Aserbajesam vidékére.

Az örmények a hatalmakhoz.

Berlin, május 20. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról táviratozzák, hogy a törökországi örmények Oroszországhoz fordultak segítségért. Kérvényük már megérkezett Csarikowhoz, a külügyminiszter helyetteséhez. Egyidejűleg a francia és az angol kormánytól is segítséget kértek az örmények.

A szabadkai gyilkosság.

— Klein Pál Lipótot letartóztatták. —

— Saját tudósítónktól. —

Szabadka, május 20.

Egy könyvessepp gördült végig Jánossy Aladár képén és amire a csöpp végigtutott a barázdás arcon, le az elkényszeredett szájig, Jánossy előre bukott és alig hallhatóan rebegte: — Megvallom, én öltem meg az öreg-asszonyt.

Csend támadt a vizsgálóbíró szobájában és amikor az az egy könyv beleszórt a fekete kloákába, egyszerre világos lett a nagy feketeség. Megdöbbenő gyorsasággal emelkedtek ki a posványból egy képtelenül riasztó, vadul érdekes bünyűgynek az éles konturjai és sötétén tátongott egy förtelmes seb a társadalom testén. Mint az árnyalakok suhantak elő a bünyűgy szereplő alakjai és egyik része bünbánóan vonagló szájjal, a másik daczosan összeszorított ajakkal sorjázott el a vizsgálóbíró előtt. Az igazság reflektor-fénye esett a bünbe keveredett emberekre és megmutatta, melyik a főbűjtő, melyik a kieselő, melyik a vak eszköz és végül egy bántó sugar egy pillanatra rázuhan a sötét háttérre, amelyből egy szép fehér, kívánatos asszonyi test domborodik elő és egy bársnyos kézből lassan permetezik alá a sárga arany. A csábítás, a rábeszélés és a végrehajtás fonódnak össze bünbe, mint a tapadós verésköd, körülöleli és fojtogatja a maga embercét...

Jánossy Aladár vall.

Közvetlenül a teljes ellaposodás előtt tegnap hirtelen magasra szöktek ennek a szenzációs gyilkossági ügynek a hullámai. Eddig csak a tátongó örvénynek látszottak, tölesérek, amelyeknek mélyén iszap forgott és egymásután dobta föl a jó ruhás embereket, akikkel gyanútlanul érintkezünk nap nap után, akik minket dícsérnek, gáncsolnak, párbajra hívnak, szerelemre csalogatnak, akik gyilkosságot eszelnek ki, akik ölnek, lelket árulnak előre kitervelt, részvénytársasági alapon. Nagy sürű sötétség fogta be ezeket az alakokat és a tökéletes vakságban szinte segélykeresően tapogatózott Justícia. És amikor már teljes volt a vigasztalanság, a börtön négy fala közt megtört egy ember, akinek a koponyájában négy hét óta viaskodott egy rettenetes tudat és elzokogta: — Megöltem!

Gaz volt, elvetemült ember volt, aki gyilkolt, akit a kapzsóság, a jólét utáni vágyakozás hajtott, de volt a rugók közt egy másik is, a szerelem, amely kétszer vált tragikussá erre a kitartott alakra: bünbe sodorta, aztán összezsuzta, vesztébe kergette, talán bitófára juttatta. A szívét fogták meg ennek az embernek. A szabadkai ügyészség vezetője ugyanis, amikor már sehogysem tudta vallomásra bírni a bizonyítékokkal szemben is tagadó embert, levelekből, írásokból kimutatta neki, hogy Haverda Mária, akinek a szerelmében vakon bízott, rutul megcsalta őt, mert ugyanakkor, amikor vele élt, Vojtha Antal is boldogította kegyével, sőt Vojthát jobban kedvelte, mint őt. Szerelmes leveleket olvasott föl előtte az ügyész, amelyek csak pár nappal a gyilkosság előtt íródtak és amelyek világosan bizonyították, hogy Jánossy Aladár megtört alak a szép asszony mellett, aki tulajdonképpen csak a maga élvágyát elégíti ki, amikor odaadja magát Jánossy Aladárnak.

Jánossy megszédült ennek a hallatára, szeméből könny tört elő és vallott.

Akaszszanak föl, nem bánom.

— Igenis, én öltem meg az öregasszonyt. — így kezdte vallomását a megtört ember — én öltem le a kedvesem anyját.

— Szálljon magába Jánossy és mondjen el mindent, — buzdította az ügyészség vezetője.

— El is mondom, akaszszanak föl, nem bánom. Költekező módon éltünk Mariskával és

egyre szedtük föl a kölcsönöket abban a biztos tudatban, hogy Mariska sok pénzt fog örökölni. Mariska tudott pénzt szerezni, szerződése is volt Klein Pál Lipót bankigazgatóval, hogy havonta háromszáz koronát kap, de mindez kevés volt. A pénzhűséget fokozta az a tudat is, hogy minél tovább él az öregasszony, annál bizonytalanabb a pénz, mert az özvegynek az a terve, hogy még életében elosztogattja a vagyonát és így elüti leányát az örökségtől.

— Maguk tehát elhatározták, hogy cseszik láb alól az öreg asszonyt.

— Igen, ez a terv még januárban fogamzott meg Mariskában és Vojtha Antalban, aki mindig velünk volt azon a réven, hogy Mariskának unokatestvére. Kedvesem többször odavetette, hogy ha az anyja meghalna, ő bőségben élne és nekünk is juttatna a vagyonból.

— Kinek?

— Nekem és Vojthának. Utóbbinak tízezer korona kölcsönt ígért arra az időre, ha hozzá jut az örökséghez. Vojtha az ajánlat alapján mohón forszírozta a gyilkosságot. Mi hárman csaknem minden nap találkoztunk a kávéházban és a gyilkosság csaknem napi témánk volt.

— Hogy fogtak a terv végrehajtásához?

— Engem szemeltek ki, hogy löjjem le az öreg asszonyt és én vállaltam. Vojtha eszelte ki a tervet és tőle kaptam az instrukciókat. A gyilkosság előtt kétszer itt jártam Szabadkán, hogy megismerjem a terepet. Egyszer március 26-án s egyszer április elején tartózkodtam Haverd ideig a városban, fölkerestem özvegy Haverdáné házáat, meglestem őt magát, hogy a cselekvés pillanatában ne tévedjek.

Vojtha instruál.

— Utasításokkal Vojtha látott el, aki, miután Szabadkán ismerős, Budapestről dirigálta a dolgot.

— Hogy instruálta önt?

— Leutazol Szabadkára. — mondotta — ott mindenkitől feltűnés nélkül megtudhatod, hol van özvegy Haverda Boldizsárné háza. Ebben a házban van ugyanis dr. Winkler Elemér ügyvéd irodája, ez után érdeklődj. Két óra-ker lépj a házba, mert akkor az ügyvédi iroda zárva van és te körülnézhetsz a házban. Így is tettem. Március 26-án délután két óra-ker beléptem a ház kapuján és mintha az ügyvédi irodát keresném, jobbra tartottam az öreg asszony lakása felé. Özvegy Haverdáné, akire Vojtha szerint úgy kellett ráismernem, hogy a jobb szemével erősen hunyorgat, az ablakban könyökölve találtam, amire megszólítottam. Kérdésemre az özvegy készségesen felelt, majd kijött az udvarra, ahol jól szemügyre vettem. Erre azért is szükség volt, mert Vojtha figyelmeztetett, hogy az öreg asszony nagyon hasonlít a házban lakó barátnőjéhez, Deák Lajosnéhoz. Én azonban jól ismertem, mert többször láttam a telen, amikor fönt lakott Budapesten a Fő-utca 4. szám alatt Nikóliusz századosnál, ahonnan a Lukács-fürdőbe járt. Leánya ezalatt az idő alatt sohasem látogatta meg, de engem többször küldött, hogy lessek rá. Miután néhány szót váltottam vele, elhagytam a házat és hazautaztam.

A gyilkosság végrehajtása.

Mind sürűbben jöttek a hírek, hogy az öreg asszony eladogatja ingatlanait, hogy így kisemmizze leányát és nekünk tette kellett határozni magunkat. Április 18-án reggel Vojtha Antallal felültünk a szegedi személyvonatra és leutaztunk Szegedre, onnan Szabadkára. Fejemen világos kalap volt, a zsemben pedig egy sportsapka, amelyet Mariska vásárolt számomra három nappal a tett előtt. Szabadkán betértünk a Park-kávéházba,

ahonnan négy óra-ker távoztunk. Vojtha, miután megegyeszer fölszóltott, hogy vigyázzak, elbucuzott tőlem és Szegeden át Budapestre sietett. Én a palicsi országúton ólalkodtam egy darabig. Borús, esős idő volt, az egész város porfelhőbe borult. Egy glediczia sövény mögé húzóva vártam, hogy a rossz idő elműljék. A vihar csilapultával kijött özvegy Haverda Boldizsárné, hogy társnőivel megtegye rendes sétáját. Négyen voltak a nők s kettesével mentek. Háttal állva megvártam, amíg az első pár elhaladt mellettem, aztán hirtelen megfordultam és vállon ragadva az öreg asszonyt, belélttem a szívébe. A gyilkosság elkövetése után eldobtam a sapkát, majd kétszázharminc lépéssel odébb a revolvert is belefuram a földbe és futva megkerültem a várost. Beérve a Fő-utczára, sokáig sétáltam, majd benéztem egy mozgókép-fényképezőházba. Az éjjeli vonattal visszautaztam, Kőbányán kiszálltam és Kocsin mentem be a városba. Én magam nyomban elmentem Klein Pál Lipót bankigazgató király-utczai lakására, Budára pedig hordárt küldtem a felöltömért. Klein Pál Lipót lakásán akadtak rám a detektívek, akik bevitték a főkapitányságra, ahonnan Krecsányi Kálmán detektív főnök elkísért az Emke-kávéházba, amelynek pénzérelével igazoltam az alibimet.

A döntő fordulat után.

Tegnap délután tette Jánossy Aladár a beismerő vallomást, amelyben rávallott Vojthára és Haverda Máriára. De domborodott ki ebből a vallomásból más egyéb is, aminek az lett a következménye, hogy a szabadkai rendőrség sürgönyözött Budapestre és sürgősen kérte a fővárosi rendőrséget, hogy vegye őrizet alá Klein Pál Lipót bankigazgatót és szállíttassa le nyomban Szabadkára. Jánossynak Klein Pál Lipótra vonatkozó vallomását a további vizsgálat érdekében titokban kell tartani, de a szigor, amellyel ezzel az emberrel elbántak, azt mutatja, hogy ebben a rettenetes bűnyűgyben neki is nagy és súlyos szerepe volt. Altitól tudott a gyilkosságról, sőt segítette a kitervelésben és ő adta a végrehajtáshoz szükséges pénzt. Klein Pál Lipót rosvott multu ember, akit csaláéért, sikkasztásért, hamisításért három évi fegyházra ítéltek s akinek a büntetését a Curia egy évi börtönre szállította le, amit az igazgató ki is töltött. Klein Pál Lipót ugrszóltán eszkomplálta az öreg asszony életét, óriási összegeket előlegezett Haverda Máriának és megszeppent, amikor értesült, hogy akarja kijátszani leányát a zsugori öregasszony. Valószínű, hogy pénze utáni kapkodásában bukott bele ebbe az örvénybe, amelyből aligha fog szabadulni.

A szabadkai rendőrség utasítására a főkapitányságról detektíveket küldtek ki, akik Kleint az ágyban találták. Klein elsápadt és zavartan kérdezte:

— Engem keresnek az urak?

— Tessék velünk jönni — felelték a rendőrség emberei.

— De miért, miért — dadogta s azontul hangtalanul vonaglottak ajkai. A felesége sirva kérdezte, hogy mi történt, de a detektívek nem adhattak fölvilágosítást. Kocsiba ültették a sápadt, vaczogó embert és vitték a rendőrség épületébe. Az asszony is magára kapkodta ruháit és bomlott hajjal rohant dr. Rendes Miklós ügyvédhez, akinek sikongva újságot:

— Elvitték az uramat... A detektívek vitték el... Segítsen, ügyvéd ur.

Dr. Rendes Miklós azonnal a rendőrségre sietett, ahol a detektív szobában megtalálta Klein Pál Lipót, aki egy faszéken ülve némán meredt maga elé. Később közölték az őrizet alatt álló emberrel, hogy éjjel a rendőrségen marad, reggel pedig leutaztatják Szabadkára.

Utban Szabadka felé.

A korai vonatokhoz siető gyűrűt ábrázatu emberek sokaságából kitűnt egy még gyűrűtebb képű, alakaríkázott szemű középső ember, aki fázósan bujt meg barna föltöltője gallérjában. Az arca kifejezésére csak egy szó illik: riadt volt és nagy nézett szét, mint aki valami nagy ütést vár, de nem tudja, hogy honnan jön. Közeledik, egyre közeledik, már a szele is sivit, de még mindig bizonytalan, honnan

csap le. Borotvátlan arcán vörös foltok ütözköznek ki, a feje lehorgasztott, csak a szeme jár. **Tétován és nyugtalanul tánczol a két detektív-ről a kísérő újságírók csoportjára, a siető emberekre, ki az óbródó városra, amelyet talán sokáig nem fog viszontlátni. Kísérői — Gubát Pál és Avram József detektívek — feltűnés nélkül beszállítják egy másodosztályú szakszoba, amelyben védője is helyet foglal.**

— Adjanak legalább újságot, — könyörög Klein, akinek sejtelmé sincs, hogy Jánossy mindent bevallott, természetes azonban, hogy a detektívek nem teljesítik kérését. Majd a félreeső helyre kívánczik és megdöbben, amikor oda is elkíséri az egyik detektív. Szótlanul ül ezután a lefüggönyözött szakszobában, csak néha sóhajt mélyet. Szabadkán ők az elsők, akik kiszállnak a vonatból és mialatt a várakozó tömeg a bémálásra érkező papokat fogadja, a detektívek emberükkel kiosonnak és kocsin a rendőrségre hajtanak. Ott egyelőre nem foglalkoznak vele, mert sokkal nagyobb szenzáció tartja fogva őket.

Megtalálták a revolvért.

Jánossy Aladár még tegnap közvetlenül a vallomás után följánlotta, hogy kimegy a tett színhelyére és megmutatja, hová rejtette a revolvért. A nyomozás vezetője ma reggel kocsi-utalattá Govorkovits rendőrbiztost, Balázs János csendőrmestert és Jánossy Aladárt és ki-küldte a tett színhelyére. Utközben feszület előtt haladt el a kocsi, Jánossy alázatosan megemelte a kalapját és így szólt kísérőjéhez:

— Most már rá merek nézni a feszületre, mert bevallottam bűnömöt. Eddig nem mertem... rettegtem...

Kiérve Jánossy megjelölt egy szántóföldet, amelyen rövid keresés után rábukkantak a Browning-revolverre. Csóvel a földbe volt szurva, csak az agyának egy harmada látszott ki.

— Ez volt a fegyverem, — mondta Jánossy — Vojtha vette nekem negyvennyolc koronáért (Budapesten, Sternberg Dávid Dobutca 4. szám alatti kereskedésében).

A bizottság magához vette a fegyvert és vissza hajtattott Szabadkára. Ujra elhaladtak a feszület előtt és Jánossy ismét levette kalapját s halkán rebegte:

— En Uram Istenem, segíts.

A szabadkai rendőrség épületében rögtön újra kihalgatták Jánossyt, aki ismételte, hogy ezzel a fegyverrel ölte meg az öregasszonyt. Nyomban ezután a vizsgálóbíró fölhozatta Vojtha Antalt és közölte vele, hogy Jánossy megvallotta a gyilkosságot. Vojtha azonban elszánt arccal csak ennyit mondott:

— Az neki baj, én nem tudok semmiről semmit.

Ezután konok hallgatásba merült. Haverda Máriával még nem közölték a szenzációs fordulatot, mert ő betegen fekszik.

Klein Pál Lipótot letartóztatják.

Klein Pál Lipót az egész délelőttöt a szabadkai rendőrségen töltötte. Tizenegy óra tájban fölvezették a pesti detektívek a nyomozás vezetőjéhez, aki előtt számalmasan, félszegen meghajolt és nehezen forgó nyelvvel mondta:

— Klein Lipót vagyok.

— Tessék csak várakozni, — felelte a rendőrtisztviselő, amire Kleint kivették a szobából. Délután négy órakor újra hivatták Klein Pál Lipótot. Az *újdet ember roppant zavaros és ellentmondó vallomást tett és teljesen belezavarodott.*

— A gyilkosságról semmit sem tudtam, — kezdte. — En Haverda Máriával üzleti összeköttetésben állottam, volt egy szerződésünk, amely szerint harmincezer koronát tartoztam neki fizetni havi háremszáz koronás részletekben. A szövetkezetek válságával magam is nagy bajba jutottam, tönkrementem, harmincz-negyven foglalást vezettek ellenem. Nem tudtam olegot tenni a szerződésnek és apró, negyven-ötven koronás részletekben fizettem az asszonynak. Április 17-én például harmincz koronát, április 18-án két koronát utalványoztam neki. Annyira le-

züllöttem anyagilag, hogy többször kértam Haverda Máriát, bontsa fel velem való szerződését, szívesen elveszitem a már kifizetett pénzt. Ő azonban sirva könyörgött, ne hagyjam cserbe. Április 19-én este fél 9-kor dr. Klein Mátyás szabadkai ügyvéd és Braun Henrik szabadkai szerkesztő telefonáltak a lakásomra. En nem voltam otthon, így hát a feleségemnek mondták el, hogy Haverda Boldizsárnét megölték. Amikor hazajöttem és értesültem a történetekről, elsiettem Haverda Mariskához, hogy közöljem vele a gyászhirot. Velem volt Biró Armin könyvelőm is. Az asszonyt nem találtuk odahaza, mire mi ketten leutaztunk Szabadkára.

— Mi keresni valója volt Önnek Szabadkán?

Klein nehezen nyögte:

A feleségemnek aznap lejárt egy tizenötezer forintos váltója egy szabadkai pénzintézetnél, leutaztam hogy kifizessem a kamatozat.

A nyilvánvaló hazugságot ezután a következőkkel tetézte:

— Az örökség engem nem érdekel, mert én a követelésemet leszámítottam az Országos Tisztviselő Banknál, nekem tehát mindegy: él-e, hal-e az öreg asszony.

— Hogy történt tovább?

— Leérve Szabadkára, fölkerestem dr. Klein Mátyás ügyvédet, aki utasított, hogy azonnal utazzam haza. En teljesítettem parancsát. *Kis-Körösön beszélt hozzám Deneberg ügynök és Haverda Mária...*

— Hogy lehet ez, hiszen öt Budapest felé utazott, ők pedig lefelé igyekeztek.

Klein Pál Lipót nagyot nyelt és zavartan hajtogatta:

— En nem tudom másképp. *Fülöpszálláson nagyon kimerültem és kiszálltam.*

— De hiszen ez képtelen összevisszaság és szemenszedett valótlanosság — vetette oda a vallató rendőrtisztviselő, mire Klein Pál Lipót ennyit mondott:

— En ártatlan vagyok.

A zavaros és valótlan vallomás után a nyomozás vezetője kihirdette, hogy a 278. szakasza ütköző gyilkosságára való fölbujtás miatt letartóztatja Klein Pál Lipótot. Végzését az előrelátható büntetés nagyságával és az összebeszélés elkerülésével indokolta meg.

Dr. Rendes Miklós, Klein Pál Lipót védője azonnal fölfolyamodással élt és indokait nyomban írásba foglalva benyújtotta.

A nyomozás újabb részletei.

A mai nap szenzációinak elmúltával fölkerestem a nyomozás vezetőit és új, eddig ismeretlen részleteket kértem a nyomozásról. Különösen az iránt érdeklődtem a már megemlített dolgon kívül mi vitte rá Jánossyt, hogy bűnét bevallja.

— Az egyre balmazódó, habár lassan, de biztosan gyűlő bizonyítékok. Lefoglaltuk Pesten Jánossy naplóját, amelybe apró napi kiadásait írta. Ez a napló roppant sok és fontos dolgot árult el. Benne volt, milyen összeg pénzeket kapott Haverda Mária és mire költötte. Így például április 16-án a következő tételek fordulnak elő: tízóraai és fűszer K 1.36, spirítusz és gyufa 72 fillér, kávé, virág, villamos 60 fillér, uzsonna, vacsora K 2.81. Még érdekesebb az április 17-iki nap. *Ezen a napon szerepelték azok a dolgok, amelyekkel alibőlként április 19-én, tehát a gyilkosság napján vásároltak a Margitszigeten.* Haverda Mária és Jánossy természetesen jártak két nappal a tett elkövetése előtt a szigeten, hogy azután ezt használhassák föl alibiük bizonyítására. Ezen a napon a következő tételek állnak a naplóban: Mozi és a többi 60 fillér, diaboló, karika K 2.60, ebéd 1 korona, Margitsziget K 2.44, vacsora K 2.—, papír 80 fillér. Elsőrendű nyomnak bizonyult, hogy míg a föl-

jegyzések rendezően Jánossy kezétől származnak, addig azokon a napokon, amelyeken a nyomozás szerint Szabadkán volt Jánossy, a tételeket Haverda Mariska vezette be a könyvbe. A gyilkosság napjával megszűnnek a följegyzések. Mindezek kitünő szolgálatokat tettek a nyomozó hatóságoknak.

Lassan előkerültek a tanúk is, akik Jánossyt és Vojthát látták Szabadkán. Muhr József és Pusztai Imre, a szabadkai Park-kávéház pinczérei, határozottan föismerték a két férfit és föismerte Kiss Mátyás, a vasuti étterem pinczére is, aki Vojthát a budai Otthon-kávéházban egy félévig kiszolgált. Ilyen körülmények közt Vojtha is, Jánossy is beismerték, hogy kétszer is jártak Szabadkán.

Krecsányi Kálmán nyilatkozata.

Krecsányi Kálmán rendőrtanácsos detektívönök a következő nyilatkozat közléte-
lére kért fel bennünket: Egy esti lap a szabadkai büntény ismertetésével kapcsolatban azt a megjegyzést teszi, hogy amikor dr. Keresztessy Gyula rendőrfogalmazó Vojtháról kompromittáló adatokat közölt vele, a detektívönök a következőkkel torkolta le: ugyan kérem, hiszen alibit bizonyított, tisztességes ember, detektív volt. Krecsányi Kálmán tanácsos kijelenti, hogy ez a nyilatkozat minden alapot nélkülöző önkényes koholmány. Ő ilyen nyilatkozatot sohasem tett, sőt ellenkezőleg, a legerősebben folytatta a nyomozást Vojtha és Jánossy ellen.

A szereplő alakok.

A fővárosi és a szabadkai rendőrség csaknem végzetes hibát követett el, amikor nem érdeklődött a szereplő személyek előéletéről. Az alibi bizonyítását is könnyen kezeltek. Ebben az irányban különben még egy szenzáció várható, mert azzal, hogy kétségtelenül beigazodott, hogy Jánossy április 19-én este Szabadkán volt, kétségessé válik Berkovics Géza, az Emke-kávéház főpinczérének Jánossyt igazoló vallomása. *Ez a vallomás egyenesen gyanús lett, amikor kisért, hogy Berkovics Géza testvérhattyja Biró (Berkovics) Arminnak, Klein Pál Lipót titkárának, alibi főnökét Szabadkára kísérté.* Az óriási ravaszággal kieszelt és szélesen megcsinált bűneset keretén belül most már nincsen semmi csodálatos és így nem lepődnek meg, ha ma éjjel, vagy holnap reggel újabb alakokkal telnek meg a börtön.

Akik eddig fogva vannak, kivétel nélkül érdekes alakok. Sárosak, mocskosak, amint az élet iszapjával fölcsapodtak, de érdekesek.

Klein Pál Lipót, a börtöntült uzorás, aki leszámítol egy sirba hajló életet, örült spekulációiba belegabalyodik, mint egy hálóba és végül pénzsovárságában olyan hurkot kaanyarit a nyaka köré, hogy szerencsés legyen, ha ki tudja húzni magát belőle. Buta nagy dongó, aki alaposan elégette a szárnyait. Most itt hagyott egy kényelmes lakást, feleséget, négy gyönyörű gyermeket és megy a nagy bizonytalanság felé.

Haverda Mária jómódu, előkelő család gyermeke. Szép, körülrajongják, szeretik, kényeztetik és a raelány éj. Jön egy férfi, egy katonatiszt, aki megszereti, akit megszeret és akinek a felesége akar lenni. Már megvan a berendezett lakás, amikor közbelépnek jóakaratu rokonok és szétzilálják a viszonyt. A szép Mariska akkor meghallgatta az első kerőt, aki jelentkezett és felesége lett dr. Jarmatzky Sándornak. Az öreg Haverdáné nagyon rosszul bánt a leánnyal. Üldözte, nem adott neki pénzt és nem segítette a férjét. Dr. Jarmatzky nekiment az ügyvédi vizsgának, de megbukott. Ekkor a házaspár a fővárosba költözött és itt kezdődött az adósságesimálás. Az örökös pénz-hajhászásnak az lett a vége, hogy a házasság egymásra untak és elváltak. A kis fiut dr. Jarmatzky vitte magával és ez a kis fiu lett megrendője, persze öntudatlanul Jánossy Aladárnak.

Jánossy Aladár züllött ekszisztencia volt. Iskolát keveset végzett és érettségi bizonyítványát hamisította. Dr. Jarmatzkyhoz került ir-
neknek és később, amikor a Jarmatzky-pár elvált, ő kísérté az apánál élő fiut a Royal-szálló-
ban lakó anyához. A gyakori látogatásnak ez-
relem lett a vége és nem tartott sokáig, Haverda

Mária és Jánossy Aladár együtt költöztek és magukhoz vették a kis fiút is.

A legpokolibb alak Vojtha Antal. Harmincznégy éves, magas ember. Arcát sebfordítás éktelenséggel el. Jogásznak készült, önkéntes lett, majd tiszt aktiváltatta magát. Honvéddhadnagy korában például megcsinálta, hogy az öreg Haverda Boldizsárt, a nagybátyját fölszalta a Bárány-szállóba és revolverrel a kezében kényszerítette, hogy írjon alá neki egy kétezer koronás váltót. Ilyesmik miatt meg kellett válnia a katonaságtól. Hódmezővásárhelyre ment és rendőrtisztviselő lett, később belépett a budapesti detektívtestületbe. Innen is hamarosan kitétek az időközben megnősült izága embert és ekkor díjnak lett a postán. Vojtha régebben Hódmezővásárhelyen is a postát szolgálta, de elcsapták, mert az előkelőbb néknek szóló leveleket sorra fölbontogatta. Utolsó tette már a gyilkosságra tartozott. Vojtha és Jánossy az újonnan beszerzett Browning fegyverrel átrándultak a Hivősvölgybe és kipróbálták. Vojtha négyet durrantott, mire ott termelt az erdőkerülő és el akarta kobozni a revolvert. A férfiak kérésre fogták a dolgot és az erdőkerülő engedett. Nem szedte el az öldöklő szerszámot, pedig egy följelentéssel talán elháríthatta volna a veszedelmet.

Széületes arányokban bontakozott ki itt egy ravaszul készült és géppontossággal végrehajtott büntetés. Ha akármelyik világvárosban történik: európai szenzáció, mindenképpen rettenetes dokumentuma az ember állatiasságának.

Egy vigasztaló momentum nincs az egészben. Szomorúan nézek a börtön felé, ahonnan még most sem a bünbánás hangját, hanem a verembe esett dudák fogcsikorgatását enged hallanom az éjszakai csendesség.

Urai Dezső.

UJDONSÁGOK.

Május 21.

— Budavár bevétele. —

„Egy arzusapás a nemzet szent ábrázatán az, hogy Budavárán osztrák zászló lobog...”

Ez a kiáltás hangzott végig az országban, mikor Hentzi kiadta a híres nyilatkozatot, melyben hazugul azt állította, hogy Pestről lövették a várat s ő, a kis ártatlan, kénytelen lesz a tüzelést viszonzni.

Csodálatos egy ostrom volt az!... Belepült Pest, majdnem tönkrement a láncz-híd. Tudvalevő dolog, hogy ha ekkor Görgey, Bécsnek veszi útját, pár nap alatt a császárváros előtt áll és a szent István tornán könnyen lenghetett volna a mi trikolorunk. De senkinek sem jutott eszébe ezt követelni, de igenis követelte az egész nemzeti közvélemény, hogy azt az „arzusapást” le kell törölni!

Az ostromló sereg részint a Svábhegy lejtőin, részint a Gellérthegyen állította fel ütegeit. A régi csillagvizsgáló torony, melyben akkor Montedegói Albert Ferenc vizsgálta az ég titkait, egyszerre táborhelylyé változott. A békés torony fűvében haubitsek, hat és tizenkét fontosak állottak, s távesővel néző honvédtisztek nem a csillagok járását, hanem a sötét éjszakában pattogó földi csillagok tüzeit vizsgálták. A föld versenyre kelt az éggel csillagok dolgában, csak hogy míg azok odafent békésen szikráztak és mosolyogtak le az ember-hangyanépre: a földi csillagok tüzes érze sivitva repült a levegőben és ahová hullott, veszélyt és halált vitt magával.

És Hentzi nem volt rest. Először megtagadta azt, hogy ő magyar származású. Hogy ő neki valami köze volna ehez az országhoz. Mert ő, ugymond, osztrák, aki nagyon le van kötelezve az osztrákok irányában. A családját nem félti. Különben is, ha a család veszélyben volna is, „az nem esik a mérlegbe...” És bombáztatta Pestet.

A május 21-ikén, 7:30/K. szám alatti fővezéri jelentés, melyet Görgei Kossuthoz küldött, a következőleg szól:

Budavár 3 és fél órányi ostrom után seregeink által bevétel, ma, május 21-ikén, 1849. 7 órakor reggel.

Az egész várórség fogva van tisztjeivel együtt.

Hentzi tábornok halálos sebet kapott és haldoklik.

Az ellenség a győzedelmes ostromlás végperceiben még az utolsó czudarságot is elkövette s a Lánczhidon alkalmaztatott aknákat — (Mienen) — elsüttette.

De minthogy a magyar nemeslelkűségét még boszujában sem tagadhatja el, a fegyvertelen várórség többé nem bántatoit.

Minden országos, főleg pedig a hadviselésre szükséges javakat azonnali rendesen összeiratok s biztos tisztak felvigyázata alá helyezek.

A részletesebb jelentés holnap fog beküldetni...

A következő hiteles kéztől származó magánlevél, melyet a hivatalos Közlöny vett fel hasábjaira, a következő leírását adja a nagy eseménynek:

Május 21. 1849 reggel 5 óra. Három zászlónk a várpalota újépülete mellett lobog. A lajtorjáján honvédeink, mint zergék, szökődnének a várba. A tört résen vitéz honvédeink nem állhatták ki az erős tüzelést s visszahúzódtak, hogy lajtorjáján menjenek föl. Az ellenség 24 fontosai felett egy hosszú pónán, fehér lobogóval hajlongtak. A várból a piarista kolostor tájékán nagy füst emelkedik.

Az ostromtüzelés a bécsi kapu felé 12 órakor kezdődött; reggeli egy órakeredt meg a várkapunál és a tört fali irányában plankirozásnál és folyt egész virradtig, mikor a rohanás kezdődött. Honvédeinkre erősen puskáztak a bástyatornyokról és a házak ablakaiból. Ki nem puskázott: köveket eresztett le, de ez ostromló honvédeinket a rohamtól fel nem tartóztatta. A több száz ezer lövésnek, melyek honvédeinkre irányoztattak, kevés embert ejtettek el, mit onnét merek állítani, mivel a várfal alját szorgosan vizsgálom s igen kevés halottat veszek észre. De most az utzaharez kezdődik, mely még sok hősünknek vérebe kerülhet.

A svábhegy felé levő bástyákról az ellenség fut, csak balra s a fehérvári kaputól állanak néhány közemberek, honvédeink a tört falrésen csoportosan a várba felkapaszkodnak.

Ezen az oldalon mind az ágyu, mind a puskalövés egészen megszűnt, csak Pest felé levő oldalon foly erősen az apró fegyvertüzelés.

Fél hétre. Most egy puskapor-raktár röpött légbé.

A várban bent, az utczán, harez folyt.

A megtámadás éjjel 12 órakor május 21-ikén, tehát az osztrák uralkodás kezdete napján kezdődött.

7 órakor. A tüzelés megszűnt.

A vár be van véve!

Még csak egy igen érdekes leírást iktatok ide, melyet egy szemtanú Ábrányi Emil ír a hivatalos lap 113-ik számába. Ez az érdekes leírás a következő:

Folyó hó 21-ikén délután felmentem Buda várába. Nem hiszek embert, kit az ottani látvány veséig nem illetett volna még. Első perczben nem tud szólni, nem gondolkodni, látva azt, minő erősséggé alakított e vár. Minő példátlan vitézség kell vala ezt nagyobb részt létrákon, fényes nappal elfoglalni. Azt hiszem Buda vára visszavétele a várostromok példányai között a legnevezetesebbek közé fog tartozni. Az egész vár alulról a kapuk sarkáig két-három részben pallisádokkal volt elkerítve. A pallisádok háta mögött sáncz, melynek belső szinéből, félig fedve löttek elleneink. A pallisádok emberrei tömve s középen vagy fölül ágyukkal ellátva. A várkapuk teljes magasságuk szerint kövel s fővényszákokkal annyira berakva, hogy napok telnek el kitisztításukig. Fölül a bástyák nemesek új réteggel fölemeltetve, hol a lölyukak voltak, hanem az egész várkör fölülnyi lauf-grabennel van megerősítve.

Minden szögleten vagy fokon ágyuk vagy bombák álltak egész telepekre kiegészítve! És ezen várat három órai ostrom

alatt — négyezer ember — bevették vitéz honvédeink!

A világ méltán bámulandja vitézségüket!

A létrák még mindenütt falhoz támasztva voltak és a roham oly sebesen történt, hogy az ellenségnek ideje sem az ágyuk beszőgözésére, sem némelyiknek elszűtésére nem volt. Töltve jutott kezünkbe.

A halottak eltakarítása egész nap folyt. De még délután sok dicsőn kimult honvédt szedtek föl a bástyák alól. A horvátok pedig sok helyütt utczán hevertek. A halottakon azon különöst vettem észre, hogy elhunyt honvédeinken alig látszott sebhely, legtöbbben golyó által multak ki. De az ellenségnek képe feje s teste annyira szétzúzva, hogy borzasztó volt csak egyet is látni. Innen is gyanítható, mi csoda boszudülvél vityak a mieink. A tüzekek közül nehezen menekült csak egy is. A horvátok közül iszonyu sok eleshetett, mert szekérekre lehetett szedni a vár utczáin porba taposott határőrvidéki csákokat.

A vár maga legtragikomikusabb alakzatot mutat. A volt császári lak még tegnapelőtt lánggal égett s már az első emelete roskadozott. A tűz oly makacsul emészté butorait, mintha megesküdtött volna, hogy utolsó izzig elrontja az árulók emlékjeleit. Tovább egy horvát fekszik halva, sápadtan. Mintha a magyartól való félelem sujtotta volna a földre. Nem messze hozzá egy szurkos honvéd ül egy a nádori palotából kidobott, aranyozott, biborszínü vánkосу szöllyeszekben. Amott egy huszár sétál, lenézve a világot. Buda ormairól, míg mellette egy összedüledezett háznak közepén ágyu által improvizált ajtón egy kis tüzer bujt ki, hozva magával czukrot, egy vasalót, asszonykalapot, satöbbit.

Ludvig János képviselőt akartam meglátogatni s szerencsés voltam épen azon terembe jutni, hol Görgei tábornagy a tegnap magukat kitüntettek a katonai rend harmadik szalagával feldiszíté. Görgei tábornagy az előtte dicső vegyületben felállított huszár, tüzer, tiszt, közlegény stb. vitézekhez azon rövidséggel, mely a katonai nagy genieket mindig jellemezte, imígyen szólott:

— Fiaim! Minden jónak gyorsan és egyszerűen kell történni. En tegnap azt mondtam nektek: Ezt a várat ostromolni fogjuk s ti bevettétek. Becsületesen teljesítettétek a haza iránti tiszteletet. Most nekem kötelességem titeket kitüntetések által megjutalmazni!

Láttam az olasz (tévedés, osztrák volt) ezredes holttestét, ki a hidat légbé akarta röpíteni, iszonyuan lakolt a gaz vandál bünkísérleteért! Jobb karját s oldalát egészen elvesztette.

Hajtuk Pál rendőrfőnök szólott Hentzivel is. Igen megatottnak s föredelmesnek látszik. Panaszkodott, hogy Ausztria megcsalta, mert mielőbbi fölmentést ígért az ostrom alól. Legfőbb óhajta megvalni. Legborzasztóbb gondolata ha fölakasztatnék. Sebe az oldalasontok kettjét zuzta össze s nem lenne életveszélyes fiatalnál, de néha valószínűleg az lesz.

Katonai előadás szerint negyvennyolcz sugár és tizenöt vet-ágyut kaptunk a várban. En többet hittem volna; szekér igen nagy számban, s tizenhat kocsin hidászai készületek.

... És nemsokára a téren, hol ma a miniszterelnökség és honvédelmi minisztérium palotái díszeskednek, égető bronzemlék hirdette Hentzi és társainak diúségét. De a bronzemlék eltűnt, hanem a honvédek dicsősége örök s minden május 21-ikén az ébredő tavasszal újraébred, mint a virág, amely sirhalmaikon fakad!...

Várad Antal.

— Személyi hír. Pallavicini János őgróf konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövet szabadságának egy részét Magyarországon, rokonainál fogja eltölteni. A nagykövet tegnap egyenesen Konstantinápolyból érkezett Keeskemétre, ahonnan pénteken vagy szombaton Budapestre utazik. Pallavicini őgróf mintegy nyolcz napot tölt Budapesten testvérénél, Pallavicini Ede őgrófnál.

— **A király Pozsonyban.** Izabella főhercegnő védőösszony felszólítására a pozsonyi Szent Erzsébet-gyermekotthon a hó 9-én felségfolyamodványban kérte meg a királyt, hogy a gyermekotthon július 1-ére kitűzött megnyitására vegyen részt. **Wekerle** Sándor miniszterelnök ma értesítette gróf **Pongrácz** Frigyes titkos tanácsost, az egyesület elnökét, hogy az uralkodó a kérelemnek helyt adott és a megnyitáson személyesen szándékozik résztvenni. Gróf **Pongrácz** holnap Bécsbe utazik, hogy a király idejövetele tárgyában a kabinetirodával értekezzen.

— **Kossuth Ferencz állapota.** Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter állapotában az örvedetes javulás egyre tart. Ma délelőtt meglátogatta a kezelőorvosa, dr. **Müller** Kálmán főrendiházi tag, majd **Szterényi** József kereskedelmiügyi államtitkár, aki hivatalos ügyekben referált a miniszternek. Ugyancsak a délelőtt folyamán meglátogatta még a minisztert gróf **Festetics** Tasziló.

— **Wekerle spanyol rendjele.** A spanyol király budapesti tartózkodása idején **Wekerle** Sándor miniszterelnöknek a spanyol királyi III. Károly-rend nagykeresztjét adományozta. A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, megengedte a miniszterelnöknek, hogy ezt a rendjelet elfogadja és viselje.

— **A diplomácia köréből.** Ali Fuad Hikmet bég budapesti török főkonzult Törökország belgrádi követévé nevezték ki.

— **Megczáfolt eljegyzési hír.** Egy berlini újság közlése nyomán az a hír terjedt el, hogy Vilmos császár leánya, Viktória Luíza hercegnő legközelebb jegyet vált Károly Ferencz József főherceggel, az elhunyt Ottó főherceg fiával. A hírről Bécsben nemcsak nem tudnak, de a berlini német félhivatalos lap is megczáfolja az eljegyzésről szóló hírt, amelyet egyszerű koholmányok minősít.

— **A hírlapirók nyugdíjintézetének ülése.** A Magyarországi Hírlapirók Nyugdíjintézetének igazgatósága ma **Heltai** Ferencz elnök elnöklésével ülést tartott, amelyen az elnök kérte az igazgatóság támogatását és melegen üdvözölte az intézet alelnökeit, **Hoitsy** Pált és **Fekete** Ignácot, továbbá **Gelléri** Mór igazgatósági tagot, akinek negyven éves hírlapirói működését ünneplő jubileumra az igazgatóság az elnök vezetésével küldöttséget küldött ki és azonfölül átiratban üdvözli a szeretett pályatársat. **Fekete** Ignác alelnök jelentette, hogy Neumann testvérek aradi cég, mint alapító képviselőre az igazgatóságba **Hegedűs** Lórántot küldte ki, aki az ülésre már meg is hivattott. **Hegedűs** Sándor volt intézeti alelnök síromlékét a család **Ligeti** Miklós szobrászművész által elkészítette és az intézetet kérte fel az emlékl felavatására. Az igazgatóság megbízta az elnökséget, hogy az ünnepet június hó közepére tűzze ki és az ünnepségek sorrendjét állapítsa meg. Az utolsó ülés óta a következő adományok érkeztek: **Sturm** René 80 korona, a szegénysorsu író gyermekágyas nőket segítő egyesület 10 korona, a Pesti hazai első takarékpénztár egyesület 400 korona, az intézeti közgyűlési banket maradványa 150 kor. 26 fillér, a Magyarországi szövetségek szövetsége 100 kor., **Weisse** Adolf, a bécsi Volkstheater igazgatója, dr. **Marton** Miksa utján 300 korona, a Samaritánus egyesület 50 korona, az Országos Balneológiai Egyesület 50 korona, a Budapesti Hírlap utján 80 korona, a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete 600 korona, az Olaszországi segélybizottság 10.000 korona. Az igazgatóság hálás köszönetét fejezte ki a jövővi adakozóknak és az olaszországi segélybizottság védnökénél, **Kossuth** Ferencz kereskedelmi miniszternél testületileg fog megjelenni, hogy az adományt megköszönje. Az igazgatóság felvette a rendes tagok sorába és az I. nyugdíjosztályba **Ernst** Jenőt (Magyar Távirati Iroda), **Gábor** Andort (A Nap) és **Gerő** Lajost (Budapesti Hírlap). Besorozta a II. és III. nyugdíjosztályba **Salgó** Ignác rendes tagot, megállapította a június havi költségelérányzatot és segélyeket szavazott meg a **Bródy** Zsigmond 100.000 kor. alapítványából. A **Fekete** Ignác alelnökké választása következtében megürsedett titkári állásra titkos szavazással egyhangulag megválasztotta az igazgatóság **Lenkey** Gusztáv rendes tagot.

— **Luitpold herceg Bécsben.** Luitpold bajor herceg ma reggel leányával, Teréz hercegnővel Bécsbe érkezett, hogy nővérénél, **Adelgunde** főhercegnőnél megtegye szokott évi látogatását. A régensherceg kívánságára elmaradt a hivatalos üdvözlés.

— **A földművelésügyi minisztériumból.** A király a földművelésügyi miniszter előterjesztésére **Pázmándi** Géza segédhivatali igazgatónak a segédhivatali főigazgatói címet és jelleget, **Biró** Antal irodatisztnak pedig a segédhivatali igazgatói címet és jelleget adományozta.

— **Taft elnök körúton.** Taft, az Egyesült Államok elnöke, a nyári szünidőt arra használja föl, hogy a Csendes-Oceán partvidékét, Alaskát és a déli államokat utazza be. Az eddigi program szerint Taft augusztus hó 6-án indul el Beverlyből, ahol nyári lakást bérelt és utja két hónapot fog igénybe venni. Eddig még csak az utirányt állapították meg. Az elnök első megállóhelye St. Louis és Kansas City lesz. Azután résztvesz a denveri Transmississippi konvenczió, rövid látogatást tesz Salt Lake Cityben és Utah más városaiban. Elmegy a Seattle városában tartandó Alaska-Yukon-kiállításra. Visezájvet érinti a Csendes-Oceán nagyobb kikötővárosait és Arizona, New-Mexikó területek fontosabb helyeit. Egyszerrel utját egy osztja be, hogy ígérétehez híven a déli államokat is meglátogassa. Taftot utjában a felesége is kíséri, ha betegsége — melyről már adunk hírt — megengedi.

— **Uj magyar nemes.** A király dr. Szalárdi Mórnak, a budapesti állami gyermekmenhely volt igazgatóhelyettese és főorvosának, valamint törvényes utódainak, a gyermekvédelem terén szerzett érdemei elismerésül, az újságpapírosnak „Rákosszalvi” előnévvel díjmentesen adományozta.

— **A Magyar Újságkiadók Országos Szövetségének közgyűlése.** A Magyar Újságkiadók Országos Szövetsége esütörtökön délelőtt 11 órakor tartotta meg a Pesti Lloyd-társulat dísztermében **Zilahi** Simon elnöklésével 11-ik évi közgyűlést a budapesti és a vidéki hírlapkiadók számos tagjának részvételével.

Zilahi Simon elnök nagyszabású megnyitó beszédében tekintett vissza az összes kérdésekre, melyek a szövetséget megalakulása óta és különösen az elmúlt évben foglalkoztatták. Különös figyelmet szentelt a hirdetési ügynek a szövetség részéről történt szabályozására, a vidéki hírlapkiadók intenzívebb szervezkedésére, az újságpapírosnak a káros versengés folytán előálló mértéktelen pazarlásával és a gazdasági és termelési viszonyok változása folytán előálló azzal a kényszerhelyzettel, mely az újság előfizetési árak emeléséhez kell hogy vezessen. Rámutatott arra, hogy az újságtérelés anyagi eszközeinek legfontosabbja, a rotációs papírgyártás teljesen ki van szolgáltatva egy idegen állam iparának és kiemelte egy magyar rotációs papírgyár államisággal leendő felállításának szükségét. Beszéde további folyamán megjegyezte az elnök, hogy míg a modern kereskedők hova-tovább belátják, hogy a hírlapok nyújtotta publicitásban, melyet hirdetésekkel igénybe vehetnek boldogulásuknak leghathatóbb segédesszközét bírnak, addig azt kell tapasztalniuk, hogy az állami és hatósági üzemek és az egyes kormányzati ágak a hirdetések ezen természetét fel nem ismerték, ami viszont azt szülte, hogy az állami hirdetések kezelésében egészen sajátos és nem a hirdetés célja által indokolt szempontok nyerneek kifejezést. **Zilahi** nagyszabású megnyitó beszédét általános tetszés fogta. Ezután **Sas** Ede üdvözölte az elnök előterjesztését, amelyekben a közgyűlés oké tárta a szövetség jövő feladatait. Majd a választásokra került a sor. Elnök újból **Zilahi** Simon lett, elnökhelyettes **Wolfner** József, alelnökök **Nagy** Sándor és **Rábel** László, titkár **Illés** József, pénztáros **Herz** Adolf, ellenőr **Lendvay** Sándor, jegyző **Lenkey** Zsigmond, jogtanácsos dr. **Marton** Sándor. Választottak ezenkívül husz fővárosi és husz vidéki választmányi tagot. A választások befejeztével dr. **Marton** Sándor jogtanácsos előterjesztette a hírlapkiadók leszállítására vonatkozó indítványát. Ismertette a kérdés historikumát és indítványozta, hogy a szövetség e tárgyban memorandumot terjesszen a kormányelnök utján az összkormányhoz. **Vadnai** Henrik felszólalása után a közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta. **Pető** Lajosnak az állami hirdetésekre, a szabadjegyekre és a vármegyei hivatalos lapra vonatkozó indítványát a közgyűlés a választmány elő utasította. Ezzel a közgyűlés véget ért s a szövetség tagjai a Pesti Lloyd-épületben banketre gyűltek, amelyen **Zilahi** Simon, **Rábel** László, dr. **Marton** Sándor mondtak felkészítőket.

— **Boldoggáavatás.** A Szent Péter-templomban ma volt Hofbauer P. (Bécs) és Oriol József (Barcelona) ünnepies boldoggá avatása több ezer ember, köztük számos osztrák, spanyol, portugál és lengyel zarándok kíséretében.

— **Kitüntetés.** A király lovag Monavics Zsigmond zimonyi járási főnöknek, a közszolgálat terén tett hasznos szolgálatai elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **A gyémántcsináló Lemoine pöre.** Páris legérdekesebb alakjai közé tartozik **Lemoine**, a gyémántgyártó híres mérnök. Úgyvénk tárgyalása tegnap kezdődött. A ravasz szelhámos a bíróság előtt se vesztette el lélekjelenlétét és mosolygó fölényvel felelt a hozzáintézett kérdésekre. Könnyed hangon oseevte el, hogyan pumpolt ki a **De Beers**-féle gyémántbánya-vállalattól négy ízben 25—25 ezer frankot és hogy milyen buták az emberek, hogy még most sem hiszik el, hogy ő valóban feltalálta a mesterséges gyémántot. És elmondta, hogy mily nehezen adtak kölcsön, az emberek neki pénzt találmányához, hogy utóbb már hölgyekhez fordult anyagi támogatásért. Egy Clark nevezetű angol hölgy is adott neki jelentékenyebb összeget. Aztán egész komolyan megmagyarázta, hogyan kell gyémántot csinálni. Széncukor, higany és megfelelő olvasztó-kemence szükséges hozzá, melyet elektromos izzódrótok hevítenek a kívánt hőfokra. A szakértők természetesen mosolyogtak a nagyképi értekezésem, de **Lemoine** esőkönyösen ragaszkodik ahhoz, hogy ő a tudomány martirja, az emberek ostobasága következtében. A tárgyalás még napokig tart és a párisi közönség ostrommal foglalja el a hallgatóságok fenntartott helyeket.

— **Beteg biboros.** Kopp bibornok-érsék Felső-Sziléziában, ahol a bérmlást tartja, tüdőgyulladásban súlyosan megbetegedett. Boroszlóból táviratilag hívták a beteg egyházfejedelemhez háziorvosát. A bibornok-érseket egyelőre nem lehet hazaszállítani.

— **A kéményseprő gyilkosa.** Dr. **Papp** Szilviusz szatmárnémeti királyi ügyész benyújtotta vádiratát a mátszalkai titkoszatos gyilkosság ügyében. A vádirat a büntetőtörvénykönyv 301. szakaszába ütköző, erős felindulásban elkövetett, halált okozó súlyos testi sértéssel vádolja **Sovány** Dező aljárásbíró és néhány új részletet tartalmaz **Bordás** kéményseprő megöletéséről. A vádirat elmondja, hogy **Sovány** Dező bíró **Jakab** Sándor kőtőlverő házában a házigazda feleségével olyan illetlenül és toladokóan viselkedett, hogy ki kellett őt utasítani. Éppen a magaviselete miatt utasította őt rendre **Bordás** kéményseprő és ebből származott az összeszólalkozás. A vádirat szerint több tanu hallotta **Sovány** bíró következő nyilatkozatát:

— Sohasem szurtam meg mást, csak ezt a szerencsétlent!

A törvényszéki orvosszakértők megállapították, hogy keskeny pengéjű késsel szurták meg a kéményseprőt; a Korona-vendéglő pincézerei azt vallották, hogy **Sovány** bíró a vendéglőben rendszeren feltűnően keskeny pengéjű kést használt. **Sovány** bíró váltig tagad. Azt mondja, hogy őt valaki az udvaron fejbe ütötte; a tettést nem ismeri. **Bordás** — mondja a bíró — maga szurta meg magát, hogy őt bajba keverje. **Sovány** Dező még szabadlábon van és Tiszadada községben tartózkodik rokonainál. Az érdekes pört augusztusban tárgyalja az esküdtszék.

— **Házasság.** Dr. **Laurentz** Vilmos brassói főrealskolai tanár ma tartotta esküvőjét **Walter** Mariával. **Walter** Ede leányával Marosnévizen.

Erdélyi **Patat** Leo, a Modern Szinpad karmestere, tegnap délelőtt házasságot kötött a VII. ker. anyakönyvi hivatalban **Turcsányi** Sarikával.

Székács Antal fővárosi bizottsági tag, nagykereskedő leányát, **Székács** Jolánt eljegyezte dr. **Jakobi** Andor fővárosi ügyvéd.

— **Csendörök és cigányok harca.** Jánosbuda és Jászalsószentgyörgy között a jászkerényi csendörörjárat egy cigánykaravánal találkozott az országúton. A csendörök a cigányokat üldözöbe vették, mert ezek fegyvert fogva, a csendörökre lőttek. A csendörök az ellenszeggülők után lőttek, majd, mikor a cigányok szembefordulva, ellenszeggültek, a csendörök is kénytelenek voltak fegyvert használni. Egy golyó **Száva** Gábor vajdát szíventalálva, agyonlőtte. Az ügy megvizsgálására Budapestrol dr. **Kerekes** István hadbíró Szolnokra érkezett. Az egész cigánykaravánt, amely közt többen meg vannak sebesülve, elfogták.

— Félteknységből gyilkos. Newyorkban egy ézerelmi tragédia tartja igaztosságnak a kedélyeket. Dr. Boyajian, örmény orvos, Detroitban szerelme-féltésből agyonlőtte unokaöccsét. *Haroon Gastian*, mert meghallotta, amint felesége álmában így sóhajtott föl:

— *Oh my dear Gastian, where are you?* (Oh drága Gastianom, hol vagy!)

Az orvos e szavakban a bűnös viszony bizonyítékát látta, az amerikai törvények értelmében elfogatta úgy feleségét, mint unokaöccsét. A béké-
bíró előtt kezdődő tárgyalás azonban tragikus meg-
szakítást szenvedett. A megcsalt férj felindulásán
nem bírván uralkodni, revolveréből négyszer lőtt
unokaöccsére, kit három golyó talált, úgy, hogy
haldokolva rogyott össze. A gyilkos erre felesége
felé fordította fegyverét, s kétszer rálőtt. Az
egyik golyó könnyű sebet ejtett az asszony fején;
a másik a falba furdott, mert egy újság rajzolója,
aki a tárgyalás jelenetét rajzolta le, Boyajianét a
szomszéd szobába lökte be. A lövöldöző orvost
nyomban letartóztatták. Amikor kérdésre vonatott,
nyugodtan mondta:

— Unokaöccsémét én hoztattam Detroitba és
gyermekkorától fogva a saját költségemen iskoláz-
tattam. Ezért az volt a hála, hogy feldulta családi
beldogságomat és beszenyezte becsületemet. Ne-
künk örményeknek az a meggyőződésünk, hogy az
ilyen hitvány kutyáknak el kell pusztulniuk, mert
mi többre tartjuk a családi szentély tisztaságát
még az életünkön is.

— Az orvos felesége, aki 28 éves csinos asszony,
a kiállott vizsgálaton kívül, nem szenvedett semmi
komolyabb sérülést, ellenben csábítója még az új
folgyán meghalt.

— **Iskolai találkozó.** Dr. Balassa Lajos monori
kir. közjegyző-helyettes felhívja Kecskeméten 1899-
ben a ref. főgimnáziumban vele érettségizett osz-
tálytársait, hogy a találkozói előkészítése végett
cízmüket vele mielőbb közöljék. — Nagel Sándor
felkéri volt iskolatársait, akik az 1883/84. tanévben
a Róser felső kereskedelmi iskolában érettségiztek,
hogy a huszonöt éves találkozó előkészítése
céljából cízmüket az intézet igazgatóságával (VI,
Aradi-utca 10) tudassák.

— **Egy kolostor botránya.** Rómában egy ma
még elég homályos kolostori botrányról beszélnek.
A San-Vincenzo di Paolo kolostor kapuja tegnap
hirtelen megnyílt s megjelent a kapuban egy
mintegy negyvenesztendős missziópáter, fűtelu-
fővel, gallér és köpeny nélkül. Egész sereg szer-
zetes követte, s ütötte, püfölte, rugta, kergette. A
páter védekezett, amennyire telt tőle, de a tulerő
hamar elnyomta s szegény csak úgy röpült az idő-
közben összeverődött tömeg közé, mely nagy zajjal
és kíváncsi érdeklődéssel kísérte, amikor több hely-
en vérezve, elcsúszkált a rendőrségre. Itt el-
panaszolta, hogy szabadabb nézetei miatt a prior
üldözi s ma, éppen mikor misét akart olvasni, a
prior parancsára a pátérek valamennyien neki-
támadtak, bántalmazták és kilökték a klostorból.
Az esetnek bíróság előtt lesz folytatása.

— **Pénzhamisító detektív.** Pintye György volt
budapesti detektív Aradon hamis forintosokat gyár-
tott és azok értékesítésére szövetkezetet alakított.
Midőn a hamisításokra rájöttek, Pintye a büntetés
elől Amerikába szökött. Most Amerikából Aradra
az az értesítés érkezett, hogy Pintye ott is pénzt
hamisított és letartóztatták.

— **Modern szellem az „Új Idők” kávéházában.**
Csak nemrég nyílt meg a főváros egyik legforgal-
masabb helyén, a Váci-körút és a Nagymező-utca
sarkán a gyönyörűen berendezett „Új Idők” kávé-
ház és máris nagy számban keresi azt fel Budapest
előkelő közönsége. Az igazán otthonos kényelem, a
példásan figyelmes kiszolgálás, a mindvégig első-
rangú étel és italok teszik azt, hogy mindjában
ismertté és kedvelté válik a kávéház. Az agilis tu-
lajdonos teljesen modern szellemben vezeti üzletét.
Most például olyan újítással lepte meg vendégeit,
mely egyenesen páratlan, mely még egyetlen fővá-
rosi kávéházban sincsen bevezetve és a közönség
osztatlan tetszésével fog találkozni. A tulajdonos
minden másnap más-más keverékből főzött fekete-
kávéval kedveskedik vendégeinek, miáltal a közön-
ség az egyes kávéfajok jóságával és minőségével
megismerkedik. A kávéfőzés az egyes napokon így
oszlik meg: Hétfő, kedd: Jáva-Jamaika-Portorico,
Szerda, csütörtök: Ceylon-Hodaida-Mocca. Péntek,
szombat: Martinique-Neilgheri-Mysore. Vasárnap:
Cuba-Menado-Costarica. Valóban olyan újítás ez,
mely a kávéházi közönség érdeklődését a legna-
gyobb mértékben fel fogja kelteni. Esténként Váci
Kiss Lajos leghíresebb szolista tizenegy tagu ze-
nekara hangversenyez.

— **Szélhámós mérnök.** A rendőrség ma letar-
tóztatta *Paraubeck* Henrik 38 éves bécsi születésű
mérnököt, aki a szélhámosságok egész tömegét kö-
vette el. *Paraubeck* hónapok óta a szállókat csapta
be. Elegáns megjelenésével bizalmat keltett, ott
lakott, étkezett, a pinczérektől kölcsönöket szedett
fel s amikor már minden forrás kiapadt, tovább ál-
lott és más szállodában újra kezdte a pumpolást.
Utóbb már a szállodák köröztek maguk között a
veszedelmes vendég személyleírását és ettől kezdve
a mérnök ur nem kapott lakást szállodában. Először
felkereste *Hack* Rákóczi-úti vendéglőt, ismeretsé-
get kötött vele, majd elmondotta neki, hogy felta-
lálta a kormányozható léghajót. Részletesen le is
írta előtte a találmányát. A terv megtetszett *Hack-
nak* és a modell elkészítésére 160 koronát adott át
a mérnöknek, aki a pénzzel megugrott. *Paraubeck*
ellen a rendőrségen a Continental- és József fő-
herceg-szállodák, továbbá *Hack* vendéglős tett fel-
jelentést. A rendőrség nyomozta a mérnököt, akit
ma *Boros Géza* detektív a Sándor-utczában felis-
mert és bevitte a főkapitányságra. Ott megállapí-
tották, hogy *Paraubeck* rosvott multu ember, Bünt-
tetve volt Bécsben és Budapesten. A szélhámós a
rendőrség letartóztatta.

— **Eltűnt asszony.** A minap jelentették a la-
pok, hogy Ganié Jánosné, született Pasitzky Mária,
egy vasúti tisztviselő elvált felesége titokzatos kö-
rülmények között eltűnt a fővárosból. Az eltűnést
bejelentették a rendőrségen s miután olyan körü-
lmények látszólag fenforogni, amelyek az eltűnés-
nek bűnügyi hátteret adtak, a rendőrség széleskörű
nyomozást indított. A vizsgálat során most meg-
állapították, hogy Ganiéné, aki súlyos idegbeteg,
eltűnése óta a budai hegyek között kóborolt, fel-
tűnő viselkedésével magára vonta a figyelmet, el-
fogták és bevitték a lipótmezei tébolydába, ahol
ápolás alá vették. A rendőrség ezzel befejezte a
vizsgálatot.

— **Nyakszirtmeredvés.** Gaberjében vasárnap
kiütött a nyakszirtmeredvés járványa, amelyet
nyilván gabonakereskedők hurezoltak be oda, ami-
kor a vetést mentek megnézni. Két nap alatt három
ember halt meg. A helységet csendőrök zárták el.

— **A nőgyűlölő.** Ma délelőtt egy férfi állított
be Schwabel Mária 22 éves rendőri felügyelőt
alatt álló leány Hársfa-u. 7. számú lakására. Rö-
vid időközön után a férfi megrohanta a nőt, tor-
kon ragadta és fojtogatni kezdte. A leány védeke-
zett, segítségért kiáltott, amire a támadó meg-
ijedt és kirohant a lakásból. A fellármázott ház-
beliek és a járőrök azonban üldözőbe vették és a
Dohány-utca 57. számú háza előtt el is fog-
ták. Bevitték a főkapitányságra, ahol megállapí-
tották, hogy Káta Lajos a neve, 31 éves mun-
kátlan ember. Azt vallja, hogy nem volt szán-
doka megölni a leányt. Különváltan él a feleségétől.
Hirtelen az jutott az eszébe, hogy a felesége
talán éppen abban a pillanatban csalja meg más-
sak. Valami ellenállhatatlan kényszer hatása
alatt támadta meg az utcai nőt, mert amióta
elhagyta a felesége, nőgyűlölő lett. A rendőrség
a veszedelmes nőgyűlölőt letartóztatta.

— **Leégett zászlógyár.** Nagy tűz pusztított ma
reggel a Honvéd-utczában. Reggel öt óra tájban a
Deutsch F. Károly tulajdonát képező „Pannónia”
zászlógyár és díszítő vállalat Honvéd-utca 14. sz.
alatti gyártelepén kigyuladt az Alkotmány-utczától
a Szalai-utczáig húzó raktárhelyiség teteje és
teljesen leégett. A raktárban több ezer koronát érő
díszítő tárgy volt elhelyezve. Ez is elpusztult. A
tűzet a IV., V. és VI. kerületi tűzörségek oltották
el. A tűz keletkezésének okát nem tudják.

× Fővárosunk legmegbízhatóbb intézménye dr.
Batizolay fogorvos egész, tanár fogorvos intézet
(Károly-körút 3. sz.), melyet a vallás- és közoktatás-
ügyi miniszter is elismerő leirattal tüntetett ki. Külö-
nösen ajánlható a fogápolásra szorulóknak, mert ott
az igazgató-fogorvos személyes felügyelete alatt készül-
nek a legmegfelelőbb műfogak az intézet fogtechnikai
osztályában.

× Bob-bashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

× Fedor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca
3. sz. alatt a főváros legnagyobb s legjobban felszerelt
torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyer-
mektorna- és vívásra.

A Poliklinika-Egyesület közgyűlése

Budapest, május 20.

A Budapesti Poliklinika Egyesület ma dé-
előtt 11 órakor tartotta évi rendes közgyűlését az
intézet dísztermében. A gyűlésnek jelentőségét
emelte az a körülmény, hogy az egyesület ez al-
kalommal ülte meg fennállásának 25-ik évfor-
dulóját. Az intézet dísztermét nagy és díszes kö-
zönség töltötte meg.

Gróf Apponyi Albert, az egyesület elnöke,
megnyitván a közgyűlést, fejtegette a mai nap
jelentőségét, amelyen a Poliklinika működésének
25 éves jubileumát, az egyesület pedig fennállá-
sának 26-ik évfordulóját üli.

A Poliklinikát — ugymond — a tudomány
emberei alapították. Annak a tudománynak em-
berei, amely tudomány már önmagában természé-
ténél fogva is az emberi nyomorúságok legna-
gyobbikának, a testi épség, a testi egészség hiá-
nyának enyhítésére irányul. E tudomány saját
természeténél fogva nem létezhetik másként,
mint úgy, hogy segítsen. Ez ennek a tudomány-
nak dicsősége, ez adja meg e tudománynak azt a
jellegét, hogy az ész és szívet egymásban egyesíti.
E tudomány hét kiváló művelője, névszerint:
Takáts Endre, Goldzieher Vilmos, Puky Ákos,
Lichtenberg Kornél, Liebmann Mór, Wittmann
Lázár és Havas Adolf egyetemi magántanárok,
1882-ben összeállították, hogy úgy tanulmányuk-
nak művelése, mint az emberi nyomorúságnak
enyhítése végett egy rendelőintézetet létesítsenek.
Ez a hét tudós ott fogta meg a dolgot, hogy egy-
szersmind tudományát akarta, előbbre vinni,
tudományos megfigyelésekre anyagot szerezni és
a legszegényebbeknek, a legelhanyagoltabbaknak
az elhanyagoltak közül nyomorát enyhíteni. Így
alapították 1882-ben a poliklinikai intézetet,
amely eleinte igen szerény három bérlet szobában
huzta meg magát, de már kezdetben azt az ered-
ményt mutatta, hogy tényleg óriási társadalmi
szükséglet pótol. A hét közül, akik az intézetet
alapították, csak egy működik annak körében,
most is: dr. Lichtenberg Mór tanár, a többieket
résztint lyvatásuk más utra vitte, résztint kidőlték,
résztint pedig a halál vitte el őket sorainkból. De
maga az intézmény nem szűnetelt, hanem fejlő-
dött. Nagy vonásokban vázolta ezután a szónok,
hogy az intézet miket létesített, miket teljesít-
tett és minő eszközökkel. Hangzottatta, hogy a
társadalom nem támogatja ezt a nemes intéz-
ményt úgy, amint megérdemelné. Beszédét a kö-
vetkezőképpen fejezte be: Kérem azokat, akik itt
jelen vannak, legyenek e nagy és szent ügynek,
ennek a kipróbált intézménynek apostolai és ad-
janak lehetőséget arra, hogy egy újabb korszakot
jelezhessünk majd a jövőben: azt a korszakot,
amelyben a poliklinika vezetői azon fognak majd
töprengeni, hogy mire fordítsák azokat a nagy
kincseket, amelyeket a társadalom az úgy czél-
jainak szentelt. Ezzel az óhajjal megnyitom a
jubiláris közgyűlést.

Ezután dr. Erőss Gyula igazgató bemutatva az
igazgatótanács jelentését. A poliklinikát 25 évvel
ezelőtt hét egyetemi magántanár alapította. E sze-
rény kezdetből fejlődött hatalmas intézménnyé. A
fejlődésnek történeti ismertetése után a jelentés a
mult évi tevékenységről ad számot. Az ambulató-
riumban tavaly 47.810 beteget gyógykezelték
132.958 rendelésben. Huszonöt év óta 687.337 be-
teget vette igénybe a poliklinika segítségét 2.654.939
rendelésen. A kórházban ápolott betegek száma a
mult évben 871 volt, 20.097 ápolási nappal. A kór-
ház tíz év óta áll fejjel a fölfelé 7708 beteget lá-
tott el. A kórház egyelőre kicsiny, csak ötven ágya
van s emiatt az ápolásra szorulóknak csak kis töre-
dékét veheti fel. A kórház fenntartása 1908-ban
53.668 koronába került. Összesen 571 nagy műtétet
végeztek a kórházban, az ambulatóriumban végzett
kisebb műtétek száma meghaladja az ezret. A poli-
klinikán tartott egyetemi előadásokra 487 orvos-
vendék iratkozott be tavaly, 25 év alatt pedig 9347.
Az új Röntgen-laboratórium ezidőszent a legké-
letesebb a fővárosban. Az egyesület vagyona 910.258
korona. A jelentés tudomásul vétele után Stern
Sámuel dr. pénztáros mutatta be a mult év szám-
adásait és az idei költségvetést. Ez utóbbi 8000 ko-
rona deficitet mutat fel. Végül a választásokat ej-
tették meg. Előnek újabb közfelkiáltással gróf
Apponyi Albertet választották meg. Az elnök javas-
latára alelnökké dr. Sámuel Lázár udvari taná-
csost és gróf *Edelsheim-Gyulay* Lipót, az eddigi
alelnököket választották meg. Megalakították a 25
tagu választmányt is, amelynek új tagjai a követ-

30 frt-ért készit csakis mérték szerint prima öltönyt elsőrangú kivitelben
Angol készpénzrendszerű uri-szabó termék.
ZÉLINGER SAMU IV., Belváros, Magyar-utca 3, Rössuth Lajos-utca mellett.

Minták kívánatra b'rmintve

Telefon 116-59.

kezők: dr. Brill Ignác, báró csetei Herzog Móricz, Heinrich Ferencz, Singer Zsigmond, Surányi Béla, Ullmann Adolf, Walder Gyula és Weisz Fülöp. Az ünnepi közgyűlést gróf Apponyi Albert elnök zárószavai rekesztették be.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Mészáros Imre és Alszegehy Kálmán ünnepése.** Mészáros Imre, az Operaház igazgatója és Alszegehy Kálmán, az Operaház főrendezőjének tiszteletére abból az alkalomból, hogy az Operaház örökös tiszteletbeli tagjaivá nevezték ki, esztörték este az Andrassy-úti Bokros-féle vendéglőben ünnepi lakoma volt, amelyen mintegy háromszázan vettek részt. Az Operaház tagjai lelkes számmal jelentek meg, úgy a magánszereplők, mint a zenekar, énekkar, táncosok és a műszaki személyzet tagjai köréből. Azonkívül az összes budapesti színházak igazgatói és a kitüntetett igazgató és főrendező nagyszámú tisztelői is megjelentek a banketten, hogy csatlakozzanak az ünnepi körhöz és ezután is kifejezést adjanak annak a nagybecsülésnek, szeretetnek és ragaszkodásnak, amelyvel Mészáros és Alszegehy iránt viseltetnek.

Este tíz órakor gyűlt össze a társaság, amely percekig tartó lelkes ovációval tüntetett az Operaház új örökös tiszteletbeli tagjai mellett s a jelenlévőket mind egyenként is szíves melegséggel siettek üdvözlésükre. Az asztalfőn Mészáros Imre igazgató ült, jobboldalán Alszegehy Kálmán főrendező foglalt helyet. Az Operaház tagjai és személyzete nevében Mihályi Ferencz tartott nagyhatású felkőszöntő beszédet, amelyben lelkesen emlékezett meg a kultuszminiszter intézkedéséről, mellyel az Operaház két legértékesebb tagját kitüntette. Szólt azután azon színterületen is szíves ragaszkodásról, mellyel az Operaház tagjai Mészáros és Alszegehy iránt viseltetnek, akik pártatlanságukkal, igazságszeretettelükkel és őszinte baráti jóindulatukkal mindenkinél rokonszenve megnyerték és az egész személyzetet hálára kötelezték.

Mészáros Imre igazgató és Alszegehy Kálmán főrendező meghatottan köszönték meg azt a lelkes ünnepelést, amelyben őket részesítették; kiemelték mindketten, hogy a legnagyobb örömmel és megelégedéssel az a tudat tölti el őket, hogy kollégáiknak és munkatársaiknak szeretetét megszerzniük sikerült, mert ebben látják biztos zálogát az Operaház felvirágzására a jövőben mindinkább fokozódó erővel kifejtendő együttes munkájuknak. A bizalomra és ragaszkodásra magukat továbbra is érdemessé tenni, a rájuk bízott nagy művészeti érdekeknek mindenkor fáradhatatlan munkássággal szolgálni; ez képezi a jövőben is programjukat s ennek megvalósításához kérik az összes tényezőket támogatását.

Ezután még több felkőszöntőt mondtak s az ünnepi banketten egybegyűlt társaság egész a késő éjjeli órákig mindvégig a legjobb hangulatban maradt együtt.

(*) **Az Operaházban holnap, pénteken a „Nicolung-gyűrű” második estjéül „A walkür” kerül színre.** Szombaton Burrián Károly fellépésével az Általános Közjótékonyági Egyesület alkoholelleses szanatóriuma javára „Siegfried”-et adják.

(*) **A Nemzeti Szalon igazgatósága Andrassy-nál.** A Nemzeti Szalon igazgatóságának képviselőiben Gellért Jenő, Bruck Miksa, Kézdi-Kovács László és Róna József igazgatósági tagok és Déry Béla ügyvezető titkár ma délelőtt fél 11 órakor tisztelettel gróf Andrassy Gyulánál, a Nemzeti Szalon elnökénél, Gróf Andrassy Gyula igen szívélyesen fogadta a küldöttséget, amelynek nevében Gellért Jenő, aki a közgyűlés vezetője is volt, referált a közgyűlés szabályszerű menetéről, bejelentette, hogy a választmány a közgyűlés határozatait tudomásul vette, a könyvek és pénztári állapot átvizsgálására szakemberekből és művészekből álló vegyes bizottságot küldött ki. Az elnök részletes információkat kért a küldöttség tagjaitól s a közel két óráig tartó beható tárgyalások eredménye az lett, hogy megbízta Déry Béla ügyvezető titkár azzal a mandátummal, hogy járjon el a Miénk művészeti csoport vezetőjénél aziránt, hogy három művészt delegáljon, akik a Nemzeti Szalon igazgatóságával együtt

tesen és gróf Andrassy Gyula elnöke alatt tartandó értekezletre fogják megkeresni azokat a módokat, amelyek nemcsak a Nemzeti Szalon, de az általános művészbéke érdekében szükségesek. A közös értekezlet a jövő hét elején lesz.

(*) **Férfiak.** Ez a című a Nemzeti Színház holnap, pénteken bemutatásra kerülő újodonságának, amelynek szerzője Bíró Lajos, a kiváló, fiatal író. Az újodonságban, amelynek nyilvános főpróbája a saját meghívott képviselői előtt holnap délelőtt feltizenegy órakor lesz, Azél Ilona, Pethes, Somlay, Hajdu, Bartos és Názérisz játszanak. E hét folyamán az új darab még szombaton és vasárnap este is színre kerül. Vasárnap délutánra „A vasyáros” van kitűzve Török Irmával és Mihályfival a két vezetőszerepben. Hétfőn mérsékelt helyárakkal „Az aranyember”-t adják a rendes szereposztásban.

(*) **Az „Ember tragédiája” a Magyar Színházban.** A Rákosi színház művészei ma az „Ember tragédiája”-jában adták újabb jelét kitűnő iskolázottságuknak. A főbb szerepek mind jó kezekben voltak s a sok talentumot eláruló fiatalok között is különösen Molnár Rózsi tűnt ki nagy színpadi készségével és drámai erejével.

(*) **Békeünnep az Urániában.** Ma délelőtt rendezte az Urániában békeünnepét a Magyarországi Négyesületek Szövetségének béke- és választott bírósági szakosztálya. A színház zsefolóság megtelt előkelő közönséggel. Az ünnepélyt az egyetemi énekkarok éneke vezette be, amelyek Beethoven: „Isten dicsősége” című karéneket adták elő Hackl Lajos vezetésével. Ezután Ábrányi Emil olvasta fel nagy hatással „Waterloo” című gyönyörű költeményét. Utána Ziperovszky Károly ismertette a hági békekonzferenciák jelentőségét és eredményeit. A tartalmas és minden ízében érdekes előadást a közönség zajos tetszéssel fogadta. Az egyetemi karok éneke után Rosenberg Augustina artott szabad előadást a békemozgalomról, ismertette mindazokat az intézményeket, amelyek a béke előmozdítják. Az előadást követő tetszésaj elmultával Kordán Mariska énekelte és Heltai Olga azavalt. Mindkét előadót lelkesen megtapsolták. A szép ünnepet, amelynek rendezése körül Ziperovszky Károlyné szerzett kiváló érdemeket, az egyetemi énekkarok előadása fejezte be.

(*) **Jubileumi előadás.** A Fővárosi Nyári Színházban ma este Budavár bevételének hatvanadik évfordulója alkalmából Beöthy László és Rákosi Viktor színjátéka került színre telt ház előtt. A szereplő színészek a túlluk megszokott erővel és színpadi érzéssel töltötték be szerepeiket s a lelkes közönségnek igazán élvezetes estét nyújtottak. A férfiszereplők közül főleg Klenovics Gy. (Koltay), játéka ragadta meg a közönség figyelmét, míg a hölgyek közül Andor Mária (Koltayné) és Bejcsiné Répássy Gusztai tűnt ki művészi játékával. Főleg Répássy Gusztai artott sikert Csalogány dalával, melyért a közönség szünni nem akaró tapsal jutalmazta.

(*) **Berliniek a Vígsházban.** A Reinhardt-féle berlini színtársulat holnap, pénteken érkezik Budapestre és még a holnap nap folyamán megtartják az első előadások díszletpróbáit, valamint a „Revolution im Kraewinkel” és a „Lysistrata” zenekari próbáit is, amelyeket Bermann Frigyes karagy és komponista vezet.

(*) **Egy híres angol regényíró halála.** Meredith György angol regényíró, mint Londonból jelentik, Poxhill mellett levő villájában meghalt nyolcvanegy éves korában. Az elhunyt tizenöt éves koráig Németországban nevelkedett. Sokáig újságíró volt, politikai cikket írt és mint a „Morning Post” tudósítója, résztvett az osztrák-olasz háborúban. Olaszországban szerzett benyomásait később „Vittoria” című regényében értékesítette. Már első versei megnyerték Tennyson és más szakértők tetszését, de a nagyközönség körében csak 1859-ben megjelent regénye: „Ferrerac Richárd tűzpróbája” kellett visszahangot. Ezután egymásután jelentek meg regényei. A külföldön „Tragikus komédiások” című regénye lett legismertebb, amelyben Lassale Ferdinánd játszik szerepet. Meredith Elliot Györggyel együtt a modern pszichológiai regény megrementője. Meredithet nyolcvanadik születésnapján nagyban ünnepelték. A király külön futárral írásbeli üdvözlést küldött neki és Angolországból, valamint Amerikából különböző írói testületektől sok ajándékot kapott.

(*) **Vizsgálati hangverseny.** Az ötvázó vizsgálatok közeledtével zeneiskoláink egymásután számolnak be a lefolyt év munkálkodásának eredmé-

nyeiről, növendékhangverseny keretében. Tegnap este Jámborné-Reisz Olga konzervatóriuma rendezte a Lloyd-épület dísztermében vizsgálati hangversenyét, hogy bemutassa annak a komoly és alapos oktatásnak szép eredményét, amelyet csak a kiváló intézetnek működésétől joggal vártunk. A szereplők játéka az intézet jó hírét elzuttal is mindenben igazolta és örömmel tapasztaltuk, hogy a tanítás egyiknél sem nyomta el az egyéni felfogást, ami az igazgatónó kitűnő zenepedagógiai érzékének köszönhető. A választékos izléssel összeállított program keretében Jámborné-Reisz Olga, Steiner Szeréna, Böhm Gizella, Hermann Ludmilla, Hacker Mariska és Asztaller Irma növendékei szerepeltek és ezek közül első sorban Sachs Rizit említjük meg, aki Mendelssohn Rondo Capriccio-jának előadásával tett tanubizonyosságot meglepő technikai készséggel párosult finom előadóképességéről. Schyarez Adrienne bravuros technikáját Reinhold; Impromptu-jében volt alkalmunk tapasztalni, míg Lefkovits Lujza átgondolt játékát Chovan Aforizma-jában élveztük. Melegpő lezülettel és felfogással játszotta Praeger Ilona Kuhlau Rondó-ját. Minden iskolai betanultság színezete nélkül való előadása és pompás billentyű-vezése a legszebb reményekre jogosít fel. 3. ausr Ernát és Frühmond Elvirát érett felfogásu játékkukáit lel megdicsérünk. Az énektanár növendékei közül nem mindennapi tehetséget árult el Furiakovits Erna, kinek tude, erőteljes csengő szopránja Zichy Géza és ifj. Ábrányi Emil egy-egy dalának előadásában érvényesült igen szépen. Nagy hatást keltett még Zádor Laura kellemes, csengő hangjával és jól iskolázott koloratúrájával, ugyszintén Renner Alice, aki csinosan énekel el két dalt Valamennyien Asztaller Irmának, ennek a kitűnő énekmesternőnek növendékei. A többiek, névszerint: Sacher Ernő, Füller Irén, Schwartz Elvira, Seidner Erzsé, Weiss Juliska, Kreisner Lóna, Hatsek Teri, Spitz Fanci, Singer Teresi és Quittner Sári is igen szép készütséggel oldották meg feladatukat. Az énekszámoknál a zongorakíséretet dr. Beck István látta el finoman és nagy ritunnal. Az érdeklődő közönség a Lloyd-épület dísztermét zsefolóság megtöltötte és sok tapsot juttatott a fellépő szereplők mindegyikének.

EGYESÜLETEK.

(—) **Az Erzsébet Népakadémia közgyűlése.** Ma délelőtt tartotta meg a régi képviselőház nagytermében az Erzsébet Népakadémia VI. ünnepi közgyűlést nagy és előkelő közönség jelenlétében. Az elnöki asztalnál Hegedüs István ügyvezető alelnök, Beöthy Zolt főrendiházi tag, Hossay Lajos udvari tanácsos, Alexander Bernát egyetemi tanár, Toldy László főlevéltáros, dr. Pályi Sándor foglaltak helyet.

Hegedüs István elnök megnyitó beszédében meghatottan emlékezett meg Joannovics Györgyről, a Szabad Lyceum megalapítójáról és az Erzsébet Népakadémia egyik legbőkezebb jóakarójáról.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Pályi Sándor alelnök terjesztette elő jelentését a Népakadémia tavalyi működéséről. A tanfolyamok száma 27 volt, amelyekre összesen 1338 hallgató iratkozott be. A hétköznapi esteken rendezett népszerű tudományos kurzusok előadásainak száma 69 volt 2908 hallgatóval. Vasár- és ünnepnapokon az egyetem földrajzi intézetében összesen 19 általános érdekű, vetítéssel illusztrált népszerű előadás volt. A Népakadémia könyvtárában 7700 mű van 17.811 korona értékben. A könyvtárban 2962 tag olvasott 3163 művet. Az Erzsébet Népakadémia tagjainak száma: 38 pártfogó, 25 törzstag, 476 működő tag, 61 rendes tag, összesen 600. A jelentést a közgyűlés tetszéssel fogadta s utána Beöthy Zolt egyetemi tanár tartott ünnepi előadást, majd Pályi Sándor bejelentette a tegnapi tartott közgyűlésen megválasztottak névsorát. Ugyivó elnök lett ismét dr. Hegedüs István, társelnökök: dr. Alexander Bernát, dr. Bárczy István, dr. Beöthy Zolt, Berzeviczy Albert, Erdőy Béla, Fejérfarkas László, Ferenczy Zoltán, Földes Béla, Hossay Lajos, K. Jónás Odón, Konkoly-Thega Miklós, Rákosi Jenő, Rust József, gróf Teleki Sándor, dr. Wartha Vince és Wlassics Gyula. Alelnököknek megválasztották: Agotai Lajos, dr. Beke Manó, Havass Rezső, Hopp Ferencz, Kovács Gyula, Kugler Mihály, Mátrai Gábor, Pályi Sándor és Szekács Antal. Főtitkár ismét Vörösváry Ferencz lett, titkárok pedig: dr. Demjén Géza és Károly Kristóf, jogtanácsos: dr. Csukásy Jenő, gondnok: dr. Látók Hugó, főkönyvtáros: Gécy István, főpénztáros: Naberschnig Romeo, főellenőr: Turnovszky Andor. Kiegészítették továbbá az igazgatóságot 20 rendes és 12 póttaggal. Az ünnepi közgyűlést Hegedüs István rekesztette be néhány szóval.

(—) **A Magyar Izs. Kézmű- és Földmívelési Egyetel** ma délelőtt tartotta meg az izraelita hitközség házának nagytermében rendes évi közgyűlést. A közgyűlést Adler Lajos alelnök nyitotta meg. A napirend első tárgya a dr. Neumann Armin elhunytával megüresedett elnöki állás betöltése volt. Maróti Füst László javaslatára közfelkiallással dr. Köhner Adolft hívták meg az elnöki tisztségre. Az új elnökért küldöttséget menesztett a közgyűlés. Az új elnököt megjelenésekor lelkesen megöljenez-

ték, akit *Adler* Lajos üdvözölt új tisztségében. Dr. *Kohner* Adolf igen tartalmas programbeszédet mondott. Ezután rátért a közgyűlés a Kemény Dávid egyetemi titkár által előterjesztett évi jelentés és a zárószámadások tárgyalására. A jelentéseket egyhangúlag tudomásul vették. A választmány alapszabályszerűen kilépő tagjait újból megválasztották és új tagok lettek: dr. Feleki Béla, Tsuk Sándor és Wohl-Rumi Adolf. Ezek után Heresi Simon, a Magyar Izr. Kultúregylet elnöke szólalt fel, aki az új egyület támogatását ajánlotta fel. Majd *Kohner* Adolf elnök bejelentette báró Springer Gusztávnak 6000 koronás és Wohl-Rumi Adolfnak 3000 koronás adományát a kertészkezők telep céljaira, amelynek felszerelését az egyület volt növendékei vállalják el. A közgyűlés végül az egyület kiváló növendékeinek, akik az önállósítás küszöbén állanak, 4-600 koronás segélyt, 4 földműves és 3 iparostanoncznak pedig pénzbeli jutalmat adott. Dr. Weisz Miksa rabbi buzdító beszédével ért véget a közgyűlés.

(—) A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületében e hónap 23-án délelőtt 11 órakor dr. *Löbl* Vilmos, a mentőegyesület főorvosa a tuberkulózisról felolvasást tart. Vendégeket szívesen lát az egyesület.

(—) A Pesti Izraelita Nőegylet e hónap 24-én délután 4 órakor a pesti izr. hitközség nagytermében (VII., Sip-utca 12. sz. II.) tartja évi rendes közgyűlését.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bíróságok köréből.** A miniszterelnök a minisztertanácsnak határozata értelmében dr. *Tahits* Árpád belligyminiszteri fogalmazót a magyar kir. közigazgatási bírósághoz tanácsjegyzővé osztotta be, illetőleg kinevezte.

§ **Szabaddábrahelyezés.** Két héttel ezelőtt a fővárosi rendőrség letartóztatta *Löwinger* Sámuel fanyagkereskedőt, kit *Maródi* József bécsi szénkereskedő csalással vádolt. *Löwinger*nek Mátararosan több ezer hold erdőterülete van, melynek fája különösen alkalmas faszén előállítására. Az összes terméket *Maródi* József vette meg. *Löwinger* azonban a szállítást megtagadta. Erre 32.000 korona kártérítés iránt beperelte őt *Maródi* s a bíróság el is marasztalta. Mikor aztán végrehajtást akart vezetni *Löwinger* ellen, az összes szerződéseit átruházta a fivérére. Erre bünvádi feljelentést tett eljelené család miatt s a vizsgálóbíró le is tartóztatta. Azonban időközben *Löwinger* pórt indított *Maródi* ellen a vele kötött szerződése érvénytelenítése iránt s azt kívánta bizonyítani, hogy őt *Maródi* a szerződés kötésnél megtévesztette. Dr. Gál Jenő védő ma bemutatná az erre vonatkozó iratokat a vizsgálóbírónak, aki azok alapján *Löwinger*nek azonnali szabadonbocsátását rendelte el. A határozatban a kir. ügyészség is megnyugodott.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyó. yítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:

finsef-féle lylámpa fürdő szivaj és veredényel-meszedés ellon.
Elektromágneses gyógyítás
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű áram-mal való kezelés (Arson-valisatio).
Kék fenyayel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elek-trotherm).
Villamos fonyfürdők.
Villamos maszage (Vib-ratio).
Galván. Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Széasavas fürdők.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neu-rasthenia, hystéria).
Idégyengeségi állapotok.
Almatlanság, Fejfájás.
Hüdesek (Paralysis).
Idégyfajdalmak, idégszábák (Neuralgiák, ischiás).
Gerincvelőorvadás (Ta-bes).
Szívbetegségek.
Veredényelmeszedés.
Köszvény és csuz, reuma, izületi és esontbajok.
Székrekedés, Daganatok.
Anyagszerebajok (Elhízó ezukorbaj, verszegénység)
Bőrbajok. Bőrvizketeg.
Lupus.
Hajhullás, kopaszság.
Szörtelenítés (nőknél az arcon).
Aranyeres oemók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus.

Nyilttér.

Eravatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvíz-gáktól az ügyvédi vizsgáig hármely jogi vizsgára.

— Nem tevesztendő össze hasonló intézetekkel. —

SPORT.

Budapesti tavaszi versenyek.

— Kilenczedik nap. —

A gyönyörű tavaszi napsugaras időben óriási közönség nézte végig a mai versenyeket. A tribünök zsufolva voltak, sőt az olcsóbb helyeken is csak úgy hemzsegett a sportkedvelő közönség.

A nap főszámára, a *Gróf Károlyi Gyula emlék-versenyre* kilencz telivért nyergeltek fel. A próbagaloppnál Bonaccident, Coupefile, Gouvernante tetszettek. A verseny favoritja Bonaccident lett. Elégés sikerült start után rögtön Gouvernante szökik az élre és hosszakkal vezet a mezőny előtt, utána felváltva Vacant, Ikkal és Coupefile színei látszanak, később Xenos nyomul fel. A cél előtt háromszáz méterrel már eldőlt a verseny sorsa Gouvernante javára és csak a helyekért folyik adáz küzdelem Xenos és Coupefile között, mely végre is Xenos javára dőlt el Coupefile előtt, Ikkal negyedik.

A *Fóthi handicapban* tizenhat ló indult. A fogadók kedvence Verőfény lett, mellette még Floridsdorf, Meglió és Benzi részesültek pártolásban. A verseny képe a távoszlópig folyton változott. Itt Meglió és Floridsdorf némi előnyt szerezve, erős finisht kezdenek, midőn a külső oldalon megjelenik Bisamberg és nagy speeddel előtérve, a célban fejhosszal előzi meg Megliót, melyet egy hosszal Floridsdorf követett Bengali előtt.

A *Nákó-díj* kilencz pályázója közül a fogadók kedvence Kondor lett, mely azonban csak második tudott lenni az elhanyagolt Wetter mögött, mely imponáló stílusban, canterben négy hosszal nyerte a versenyt.

A mai napon a két utolsó futam kivételével az elhanyagolt lovak győzedelmeskedtek s így a book-makeroknak igen bő aratásuk volt.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók handicapja. Díj 2000 korona. Tav 1400 méter. 1. Rinka J. 36. sk. Titi II. 46½ k. (Peschka). 2. David E. 46. sk. Ne félj 60 k. (Pretzner). 3. Hg. Hohenlohe 36. sk. Hypnose 53½ k. (Hewitt). Futottak még: Boncompagno (Cockeram), Rengeteg (Martinkovich), Nénufar (Vivian), Riem (Smutny), Dunbar (Fetting F.). Egy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:108, 40:98, 86. 64. Könyvfogadások: 3 Hypnose, 4 Rengeteg, Riem, 5 Ne félj, Boncompagno, 6 a többi.

II. Fóthi handicap. Díj 5000 korona. Tav 1800 méter. 1. Milne F. 56. sm. Bisamberg 56½ k. (Carls-lake). 2. Gr. Festetich T. 66. sm. Meglió 52 k. (Hewitt). 3. Mr. Adrien 46. sm. Floridsdorf 53 k. (Fries). Futottak még: Pagony (Kisziváth), Vansittart (Janek), Varázs (Miles), Kuropatkin (Szente), Salome (Ulrichshoffer), Verőfény (Paul), Bengáli (Baumgartner), Dsidás (Vivian), Kamsin (Guttmann), Eszemadta (Gulyás), Benzi (Baker), Bajtárs (Fetting F.). Nyakhosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:88, 40:106, 144. 190. Könyvfogadások: 3 Verőfény, 6 Florids-dorf, Meglió, Benzi, 8 a többi.

III. Gr. Károlyi Gyula-emlékverseny. Díj 42.000 korona. Tav 1000 méter. 1. Br. Springer G. sk. Gouvernante 54½ k. (Carls-lake). 2. Br. Harkányi A. fm. Xenos 56 k. (Janek). 3. Szemere M. sk. Coupefile 54½ k. (Juhász). Futottak még: Colum-bus (Pretzner), Vacant (Aylin), Bon Accident (Vi-vian), Me voila (Blades), Ikkal (Hewitt), Miska lácsi (Krouzil). Három hosszal nyerve, félhosszal

harmadik. Tot.: 10:50, 40:63, 76. 64. Könyvfogadá-sok: 2 Bon Accident, 3½ Coupefile, 4 Gouvernante, 6 Ikkal, 7 Xenos, 8 Me voila, 10 a többi.

IV. Nyeretlen kétévcsék verseny. Díj 3000 korona. Tav 1000 méter. 1. Gr. Festetich T. sk. Boule de Neige 54½ k. (Hewitt). 2. Milne F. pk. Osmonda 51 k. (Hollinger). 3. Br. Springer G. pm. Beranger 56 k. (Carls-lake). Futottak még: Gardone (Taus), Bernina (Shersin), Rose of Sorrent (Pusz-ter), Star (Smutny). Fejhosszal nyerve, rövid fej-hosszal harmadik. Tot.: 10:51, 40:56, 96. 50. Könyvfogadások: 2 reá Beranger, 5 Boule de Neige, 4 Bernina, 12 a többi.

V. Nákó-díj. Tiszteletdíj és 2000 korona. Tav 1100 méter. 1. Br. Springer G. 36. smpm. Wet-ter 51 k. (Miles). 2. Geist G. 56. sm. Kondor 59 k. (Janek). 3. Egyedi L. 46. pm. Buffalo 54½ k. (Shersin). Futottak még: Hanum (Baumgartner), Dictator (Smejda), Haxy (Cockeram). Négy hosz-szal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:81, 40:104, 62. Könyvfogadások: 1¼ reá Kondor, 5 Hanum, Dictator, 6 Haxy, Wetter, 10 Buffalo.

VI. Eladó kétévcsék verseny. Díj 2000 korona. Tav 900 méter. 1. Gr. Trauttmansdorff L. pk. Ljub-ljana 50 k. (Seiler). 2. Rohonczy G. stpk. Revue 50 k. (Baranyi). 3. Gr. Pejacevich A. pk. Gertrud 48 k. (Taus). Futottak még: Bogár (Baumgartner), Ananas (Nosal), Capt. Horn (Lukácsi), Szépség (Kernstein), Excuse my glove (Smejda), Egerton (Hollinger L.), Sógor (Hollinger K.), Dunciad (Smutny), Wadelspanner (Dyck), Dumb Bell (Pel-sóczki), Popancz (Izményi), Dearest (Peschka), Vezér (Fetting F.). Nyakhosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:34, 40:64, 100, 72. Könyvfogadások: 1½ Ljubljana, 6 Gertrud, Dun-ciad, Wadelspanner, 7 Egerton, 8 Bogár, Excuse my glove, Revue, 16 a többi.

VII. Handicap. Díj 3000 korona. Tav 2500 mé-ter. 1. Gr. Festetich P. 46. sm. Bujdosó 60 k. (Janek). 2. Egyedi L. 46. sm. Pipacs 50½ k. (Miles). 3. Geist G. 46. sk. Ténsasszony 55½ k. (Ulrichsho-fer). Futottak még: Capt. Jack (Heidt), Glanure (Pretzner). Fejhosszal nyerve, három hosszal har-madik. Tot.: 10:26, 40:60, 74. Könyvfogadások: 1¼ Bujdosó, 2½ Capt. Jack, 3½ Pipacs, 4 Ténsasszony, 6 Glanure.

(C) A bécsi ügetőversenyek mai eredménye a következő:

I. Trevillian-verseny. Díj 2100 K. 1. Sharo-va! ménes, Nicotin (Ryerson). 2. Geisha. 3. Galambom. Futottak még: Kremlin, Senateur, Falstaff, Dalia. Tot.: I. 10:24, 20:25, 36. 25.

I. Muzem-verseny. Díj 2100 K. 1. Miss Hod, Liebe Freundin, (Pennock). 2. Nordstern. 3. Jeanette. Futottak még: Brácsos S. Hami K. Quirinal, Mein Süsserl, Gold Maid, Johanna L. Tot.: I. 10:21, 20:28, 26. 56.

III. Trabersport-Klub Handicap. Díj 1800 K. 1. Heinrich Ott, Sontagskind, (tulajd.). 2. Pexi. 3. Phöbe. Futottak még: Harald, Hofdame, General Simmone, Simandl, Draga II., Lord Lancolet, Arian, Bravo Azmon, Colonel Willan, Jubilacumsfohlen. Tot.: I. 10:168, 20:102, 89, 158.

IV. Prater-díj. Díj 5000 K. 1. König Gy., Levante, (Wöss). 2. Virginia Jay. 3. Ljsetotte. Futottak még: Jubilar, Rabló P., Countesse, Dora. Tot.: I. 10:25, 20:28, 44, 38.

V. Kismet-verseny. Díj 2500 K. 1. Wiener-waldi ménes, Waselbua, (Ederer). 2. Aufwieg-lerin. 3. Grille. Futottak még: Fatime, Kirch-schlagerin, Franzl H. Tot.: I. 10:13, 20:24, 37.

VI. Pusztaberényi díj. Díj 3000 K. 1. Kör-mendi ménes, Erna, (Ryerson). 2. Laurienne. 3. Heckenrose. Futottak még: Domino, Eboli, Hugo, Erzsike, Gondos, Musa, Hertha. Tot.: I. 10:24, 20:28, 37, 58.

VII. Handicap. Díj 2300 K. 1. Mr. Frank, Ifero, (Ederer). 2. Cypresse. 3. Bruder Straubinger. Futottak még: Young Quartermarch, Pepsi, Arjan, Ex-Libris, Mailüfterl, Admiral, Victor, Bajazzo, Junta. Tot.: I. 10:44, 20:37, 39, 58.

VIII. Kettesfogatu urkocsisverseny. Díj 2300 K. 1. Mr. Oscar, Coralle — Jocus, (dr. Trei-bitsch). 2. Donau — Mylord. 3. Centa — Hei-nals. Futottak még: Kincsem — Siess, Lotty — Major Simmons. Tot.: 10:155, 20:115, 32.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatra valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér

Halljuk ama szeplős hölgyeket.

kik arcukról egész egyszerűen le-
mossák az összes szeplőt és pat-
tanást a DIANA szappan és DIANA
krém segítségével.

Köszönő levelek:

Igen tisztelt Gyógyszerész ur!

Ne vessen meg az én elismerő levelem, de nem tudom másként meghálálni azt, hogy a Diana-crémje minden szeplőmet elmulasztotta. Különböző nem volt semmi szépséghibám rajtam, de az a sok szeplő egészen eltorzította az arcomat s azt hiszem a fő az egy nőnél, hogy az arcra bürö sima és fehér legyen. Egész életemben hálsán fogok Önre gondolni. Üdvözli
Hans Oreste Sangerin.

Tisztelt ERENYI uram!

Ha lehet, küldjön utánvétel 4 darab Diana-szappant, mert már elfogyott a másik 3 darab és én annyira megszoktam már a Diana-szappant, hogy nem is tudnék más szappannal mosakodni. Díszretérre válhat ez a szappan, mert mióta ezzel mosakodom, nincs egyetlen szeplőm sem és hófehér lett az arcom. Amikor a Diana-crémel kezdtem használni, először nagyon megijedtem, mert egészen lehámolt a bőröm, de utána annál szebb lett az arcom. Mindenkinek örömmel ajánlom a Diana-szereket. Azonnali szállítást kér
Kolomanó.

Tisztelt ERENYI ur!

Szívesen terjesztem az ön Diana-szappant és Diana-crémjét, mert végtelen örömem van, mióta ezen szereket használom. Ahányszor a tükörbe nézek, mindig áldom önt, hogy ilyen csodálatosan csináltak a szeplőt és pattanásaim. Kérek ismét 6 darab Diana-szappant és 3 Diana-crémel napválti használatra. Tisztelettel
Schlesinger Gertrud.

Tisztelt ERENYI ur!

Az itteni gyógyszerárban nem kaptam Diana-pudert, Ön pedig azt írja, hogy tanácsos gyengén bepuderezni az arcot, küldjön tehát 2 doboz fehér pudert szarvasbőrrel és metán ugyis egy a portó. Többet hozzácsomagolna 3 darab Diana-szappant is. Ha van valami jó mitesszer-írója, úgy küldjön azt is, de csak Erényi-féle legyen és ne kerüljön többé 2 koronánál. Megint csak azt mondom, hogy a legjobb szeplőteleni szer az Ön Diana-crémje és Diana-szappania, mert az én szeplős arcomat valami bámulatos módon megszépítették az Ön szerel. Teljes tisztelettel;
Ludwig Sarolta.

Diana-puder

pedig arról nevezetes, hogy az arcon egyenesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékeszínű arcbőrnek, amely szín olyan nők arcán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-crém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.

Egy üvegtégely Diana-crém (csak éjjeli használatra) ... 1 kor. 50 fill.

Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.

Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsaszín vagy sárga színben) ... 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni, az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA Gyógyszerész
Budapest, Károly-körút 5.

(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvétellel eszközöltetik.)

KÖZGAZDASÁG.

A szerb gazdasági válság és a magyar ipar. A nagyszerb ábrándozások árát drágán fizetik meg a szerbek; országuk a legsúlyosabb gazdasági válságba jutott. A háborúra való készülődés, az ezzel járó költségek, a bizonytalanság, a munkáskéznek a rendszeres foglalkozástól való elvonása, érzékenyen érintették kereskedelmi forgalmukat, hónapokra megbénították az ország belforgalmát, amiáltal oly válságba jutott Szerbia, amelyből alig tud kivergődni. De a monarchia balkezes külpolitikájának „sikerit” drágán fizeti meg a magyar ipar is, mely Aehrenthal jóvoltából lassanként teljesen kiszorul Szerbiából s nevezetesen egyes cikkekben, melyek rövid 3—4 évvel ezelőtt tisztán Magyarországból exportáltak ma (illetőleg a szerződéses hat hónap alatt is) 3/4 részben Németország által szállítottak. A szerb kereskedő konzervatív, kényelmes s emellett aránylag kis tőkével dolgozik. Szükségletét ezekre való tekintettel lehetőleg közel kis részletekben szerzi be, kis raktárt tart s azt a fogyasztáshoz mérten utánrendelésekkel egészíti ki. Ez könnyen ment addig, míg Magyarországgal és Ausztriával rendszeres kereskedelmi viszony volt; az egyes kereskedőknek évtizedek óta meg voltak az összeköttetések, amelyeket a külföldi verseny megingatni nem tudott. De jött aztán a három éves vámszerződés nélküli állapot. A külföld kihasználta ezen helyzetet s az eddig mellőzött Szerbiát, olasz és németországi gyárak főnökei és utasai elárastották. A konzervatív német gyárak, melyek eddig a saját gyártmányoknak, formát, kivitelt akartak behozni, látrán az ország fogyasztóképességét, alkalmazkodtak a szerb usanczokhoz, új modelleket készítettek, embereikkel tanulmányoztatták az ottani csomagolást, számozást stb. s rövid egy év alatt Magyarországgal teljes azonos árukat szállítottak. Példaképpen a vasipart említjük fel, mely eddig 90%-ban Magyarországból és Ausztriából s ebből ismét 80% Magyarországból szállítottott. És ma 3/4, esetleg 3/5 részben is Németország szállítja — és a szerb kereskedő a rendelésben még ma is kiírja csomagoláskivitel: „kar mágyaró”. (Mint a magyarok!) A textilszakmában Olaszország kezdte inkább Ausztriát, mint Magyarországot kiszorítani, bár attól tartunk, hogy a mostani súlyos bukások ezen behozatalra visszahatással lesznek. Anglia, mely manchesteri bizománysai útján szállít (angol gyár nem igen ad hitelt); ez utóbbiak révén szintén nagy összeggel van engagálva a bukásokon s közülük négy exportőr (négy ardotti Manchesterből) már hetek óta van ott s tárgyal bukott czegekkel, alkadjak ingadozókkal s azon vannak: megmenteni amit csak lehet. Az üveg- és porcellánipar eddig még nem szorult ki Magyarországból, de féltő, hogy új szerződés nélküli állapot esetén ez is meglez, s ha az új gyárak a szükséges formában beszerezték, már ezen versenyrel is számolni kell. Kisebb cikkekben, mint patkószegekben, csavarokban a távol fekvő Svéd és Norvégia kezd dominálni, annyira, hogy például patkószegekben (képviselet Nicola Fehér et Co.) teljesen kiszorult a jól bevezetett magyar ipar (szintén Nic. Fehér et Co. képviselet). Vastartókban és sinokban két év óta kizárólag német czegek a szállítók. Mint ezekből konstatálható, lassan-lassan elveszítjük talajunkat Szerbiában s hazai iparunk levitelére életkérdés, hogy minél előbb új szerződést kapjunk. Hisz akkor is még hosszú ideig, évekig fog tartani, míg régi poziczióinkat elfoglalhassuk, mintán a külföldi verseny nem lesz oly könnyen kiszorítható. Nagyon természetes, hogy a szállítónak megváltoztatása ott sem ment oly simán s a krízisnek ez egyik főoka. A német, olasz, avagy svéd és norvég czeg ugyan elfogadta a mi usanczeinket, fizetési feltételeinket — de ezekhez ragaszkodott s a közel-múltban volt rossz fizetések a hitel megszorítását vonták maguk után. Egy második súlyos hátrány, hogy a kedvezőtlen földrajzi fekvés miatt a kereskedők félévi szükségletüket előre kénytelenek fedezni, amikor kis tőkéjüket majdnem teljesen vámba kell fektetni. Midőn aztán így nehezen egy komplett felszerelt raktárhoz jutott, jött a válság,

a teljes üzlettelenség, aminek természetes következménye az volt, hogy fizetési zavarokba jutott.

Általában lehet mondani, hogy nincs kereskedő Szerbiában, kit e válság meg ne rendített volna, legjobban azonban mégis a textilszakma szenvedett, mely a kedvezőtlen vámviszonyok által legjobban van érintve. A kereskedők kezdetben azok meglizottaihoz fordultak, vámhíttel kérvény és kaptak, később nagyobb majd kisebb s kisebb bankokhoz fordultak hitelért. Midőn ez is elfogyott, felhasználták a kettős fedezeti váltókat, majd áruikat kezdték elzalogosítani s midőn mindez nem használt, jött a kiegyezés vagy bukás. Négy nagy textil-czeg bukott a közeli napokban, egynéhány kiegyezésre törekszik. Természetes, hogy a belgrádi bukások sok vidéki czeget vontak maguk után. A textiliparon kívül Belgrádban csak a bőr- és terményszakmában voltak bukások, a többi szakma nehezen fizet, de tartja magát. Mindazonáltal az ország kereskedelmi helyzete igen szomorú s miután féltő, hogy a kereskedelmi szerződés nélküli állapot egy vámháborúvá is elfajulhat, úgy a kilátások nem biztatók.

Üzletekről szó sem lehet. Nemcsak a magas vámtétel az akadály — de a pénzügyi helyzet is; de hozzá kell tenni, hogy oly tételnél, mikor az áru autonóm tarifa mellett azonos vámot fizet (például németáruval), akkor is szívesebben Németországból rendel a fél, mert semmi garanciája sincs arra nézve, hogy az áru megérkezéseig milyen lesz a helyzet, hogy a magyar aragy áru behozatala esetén nem lesz-e a vámház chi-quanirozásának kitéve.

A tözsdéről. A budapesti áru- és értéktőzsde ma az ünnep miatt zárva volt. Magánforgalom nem fejlődött ki.

Uj terménykiviteli társaság. Hungaria terménykiviteli részvénytársaság czeg alatt a legutóbbi napokban Kiskunfélegyházán új vállalat alakult 300,000 korona tőkével. A vállalat tárgya: mindennemű állati, növényi és ásványi termékek akár nyers, akár földolgozott állapotban úgy a hely-, mint a külföldön saját számlán vagy bizománnyban való értékesítése, valamint az azzal kapcsolatos üzletágak körébe eső üzleteknek bel- és külföldön való folytatása.

Fizetéképtelenség a gabonátözsdén. Boskovitz Sándor gabonakereskedő tegnap bejelentette fizetéképtelenségét. Boskovitz tartozásai nagy összegre rugnak.

Faipari részvénytársaság Déván. Már irtunk arról, hogy Déván új faipari vállalat alakul. Ez a társaság már megalakult s be is czegezték a dévai törvénytörvényeknél. A vállalat czege: Hunyadmegyei faipari részvénytársaság. Alaptőkéje: 800,000 korona, mely összeg 2000 darab egyenkint 400 korona névértékű névre szóló részvénytől áll. Az igazgatóság tagjai: báró Kemény József földbirtokos Marosnémeti, Bach Károly földbirtokos Budapest, dr. Katona Lajos földbirtokos Budapest, Deutsch Ármán földbirtokos Brassó, Kendoresy Ferenc földbirtokos Felsőzálláspatak, Bors Emil bankigazgató Déva, Hirsch Adolf kereskedő Déva, dr. Horváth Kamilló ügyvéd Déva, Kohn Ferenc nagykereskedő Déva.

A károsult aradi szőlőbirtokosok. Tíz nap előtt — amint ismeretes — nagy kárt okozott a fagy az aradi szőlőbirtokosoknak is. Eddig — írják Aradról — százötven földbirtokos jelentkezett azzal a kérelemmel, hogy adják meg a kárt. Különösen a külhatárbeli és a vasút környékén elterülő szőlőkben okozott nagy pusztítást a fagy. Ezeknek a szőlőknek 80—100 százaléka pusztult el. Az erzsébetvárosi szőlőhegy 70 százaléka, a pulturai szőlők és a gáji szőlők 10—50 százaléka esett áldozatul a fagnak. Halmay Andornak az erdélyi és simándi uton levő 46 katasztrális hold szőlője és a Vászárhelyi János és Sármezey Ákos közös tulajdonát képező 107 katasztrális hold szőlők, majdnem egészen elpusztultak. A bejelentéseket tudomásul vették és átteszik a pénzügyigazgatósághoz, amely intézkedni fog az adóleírások iránt.

A Hazai Kőolajipar R.-T. üzleteredménye. Ismeretes, hogy a Hazai Kőolajipar R.-T.-ot az a visszavétel, amit a múlt évben a vízvezetékkel elkövetett, súlyos válságba sodorta, úgy, hogy ki is mondotta a fölszámolást. Magának a gyárnak a fennmaradása azonban mégis biztosítva van, mert megvette azt a Danica részvénytársaság. Nem és,

deklarációt megemlíteni, hogy a gyár az 1907-1908. évben most közzétett mérlege szerint a tényleg befizetett 600,000 korona alaptőke mellett 61,313.45 korona tiszta nyereséget ért el, a múlt évi 70,775 koronával szemben.

Csanád vármegye buzatermése. Makórol írják. A pénzügyigazgatóság ma aziránt kereste meg a városet, hogy a termésben eddig okozott károk megállapítása végett azonnal küldjön ki bizottságot. A károk megállapítását a bejelentett helyeken holnap kezdik meg. A tanyáról érkező jelentések szerint alig van gazdaság, ahol a buzavetésnek jónagy részét ki nem kellett volna szántani.

Subvenzió az Urükány—Zsilvölgyi R.-T.-nak. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök hozzájárulásával az 1907. évi III. törvényzikk 1. szakaszában meghatározott állami kedvezményeket az Urükány—Zsilvölgyi magyar kőszénbánya részvénytársaság budapesti cégnek Lupényban létesítendő új kőszénvári telepe és az ezzel kapcsolatosan a melléktermékek földolgozására berendezendő ammoniak műtrágyát, kátrányt és vegytermékeket előállító ipartelepe részére az üzembelieveléstől számítandó 15 évre előzetesen biztosította.

Uj közgazdasági lap. „A banktisztviselő” címmel egy havonként kétszer megjelenő folyóirat indult meg ma. A lap célja a banktisztviselők társadalmi és gazdasági érdekeinek védelme. Egyéb-ként sablonos szaklap. Szerkesztéséért Nagy Béla felelős.

A zsolnai cement- és mészgyár r.-t. szanalása. Megirtuk, hogy a Zsolnai cement- és mészgyár részvénytársaság évi közgyűlése szanalta a társaság finansziális ügyeit. A közgyűlést — amint ismeretes — megtartották s most a közgyűlés határozatát bejegyezték. Bejegyeztetett ugyanis a közgyűlésnek az a határozata, mely szerint az addigi 350,000 koronát kitevő alaptőke a kibocsátott 3500 darab egyenként 100 korona névértékű részvény mindegyike névértékének 25 koronára való lebélyegzése által 87,500 koronára szállították le és a lebélyegzett részvények 200 korona névértékű új ezimletű részvényekkel cseréltetnek ki oly módon, hogy a lebélyegzett régi részvények bevonatnak és minden 8 darab lebélyegzett régi részvény helyett egy 200 korona névértékű új

ezimletű részvény adatik ki; a fenmaradó 4 darab lebélyegzett régi részvény pedig 100 koronának reálfizetése mellett cseréltetik ki 200 korona névértékű új ezimletű részvényekkel. — Továbbá az ugyanezen közgyűlésnek az a határozata is bejegyeztetett, melylyel 9563 darab, egyenként 200 korona névértékű, előmutatóra szóló új részvények kibocsátása, továbbá a fenmaradó 4 darab régi részvény kicseréléséhez szükséges 100 koronának befizetése által a társaság eddigi alaptőkéje 1,912,500 koronával fölemeltetett.

A bécsi gazdanagygyűlés. A Rotundában ma volt az első osztrák-német gazda nagygyűlés, amelyen számos osztrák tartománybeli gazda, kisgazda, továbbá a magyar, román és bajor mezőgazdák képviselői, számos képviselő, Braf osztrák földművelésügyi miniszter, Pattaj képviselőházi elnök, a tartományi marsall és még számosan vettek részt. Az üdvözlő beszédek után áttértek a napirendre, melynek elintézése után hódoló táviratot intéztek a felségéhez, kinek életével a nagygyűlés ezután véget ért.

A „Nemzeti” biztosító forgalma. A „Nemzeti” Baleset-Biztosító Részvény-Társaság folyó évi április havában 722 db balesetbiztosítási kötvényt állított ki, melyek halálesetre 5,000,999 korona, rokkantság esetére 7,066,000 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 2808 korona napikártalanításra biztosított összegekről szólnak. Nevezett társaság a f. é. január hó 1-től április hó végeig terjedő időszakban 3310 ajánlatot kötvényesített 25,023,394 korona halálesetre, 34,874,080 rokkantság esetére és 13,190 korona mulékony munkaképtelenség esetére biztosított összegekkel. Felműlése óta a társaság balesetekért 11,471,409 kor. 42 fillér kártérítést fizetett ki.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Bárdossy Mihály sárkányi járási főszolgabírói a kolozsvári kataszteri igazgatóság-hoz kataszteri felügyelővé; a földművelésügyi miniszter az országos gazdasági munkás- és eszéledsegélypénztár tisztii személyzetének létszámában Gaál Károly segéd-hivatali igazgatót segédhivatali főigazgatóvá; a fővámgazgató Szeitler Károly díjtalan vámgyakornokot a budapesti fővámgivatalhoz segélydijs vámgyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. Az eszéki pénzügyigazgatóságnál fogalmazó-gyakornoki állásra, a gyulafehérvári törvényeszkénél ideiglenes albirói állásra 2 hét alatt; a zilahi törvényeszkénél hivatalsszolgái állásra 4 hét alatt; a segessvári pénzügyigazgatóságnál több pénzügyóri vizgázói állásra június 20-ig; a selmezbányai bányászati és erdészeti főiskolán az erdőművelési tanszéknel tanársegédi állásra 4 hét alatt; a németborsámi járásbí-

róságán albirói állásra, a hajduböszörményi adóhivatalnál adóhivatali gyakornoki állásra, a nagyszalontai járásbírósnál albirói állásra, a gyulai pénzügyigazgatóságnál díjtalan gyakornoki állásra 2 hét alatt; Nagybecsényon (Beregmege) postamesteri állásra június 11-ig lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban a délkeleti részek kivételével az idő derült, kisebb-nagyobb esők tegnap az ország déli részein voltak. Északon egyes helyeken erősebb éjjeli lehűlés mutatkozott. A hőmérséklet minimuma Tátrafüreden 1 C. és maximuma Tarczalon 30 C. volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Száraz idő várható, lényegtelen hőváltozással.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	Hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A. Szatmár	66.8	13.8	NE	2	4	23	12
Ungvár	67.2	12.1	E	0	0	24	8
Késmárk	68.2	11.0	E	1	1	23	12
Losoncz	68.0	12.8	N	1	1	17	04
Ogyalla	68.8	10.5	N	1	1	23	05
Budapest	68.4	13.4	N	0	0	24	07
Herény	69.2	13.7	N	0	0	22	07
Keszthely	68.8	14.6	N	3	3	21	10
Pécs	69.4	15.1	N	4	4	21	11
Zágráb	69.2	12.8	N	0	0	19	10
Fiume	66.7	17.1	NE	0	4	24	13
Szeged	67.5	13.0	N	0	4	23	11
Temesvár	68.8	13.6	N	0	0	20	13
Nagyvárad	68.4	13.5	N	0	1	24	10
Kolozsvár	66.5	13.6	N	0	1	25	10
Nagyszében	65.5	14.6	NW	0	0	22	13
Szátmár	—	0.8	N	0	0	15	0
Eger	—	9.8	NW	0	4	17	6
Arvavárja	—	2.2	NW	0	0	11	1
Selmezbánya	—	2.5	NW	0	4	10	1
Komárom	—	6.8	NW	0	4	14	5
Magyar-Ovár	—	5.4	NW	0	0	12	5
Sopron	—	3.1	NW	0	0	8	2
Eszék	—	7.9	E	0	0	15	6
Cirkvenica	—	9.2	E	0	4	16	9
Debrecen	—	10.1	E	0	4	18	9
Kecskemét	—	0.	E	0	0	17	9
Oroszáza	—	10.4	E	0	4	14	9
Arad	—	12.0	NE	1	4	14	10
Zsombolya	—	11.9	NE	0	4	14	10
Versecz	—	12.6	E	0	0	6	11
Orsova	—	0.	E	0	0	—	—

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

ZUG A NÁDAS...

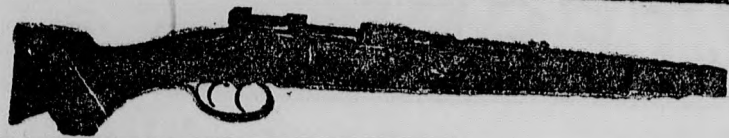
— Regény a régiebb hajduéletből, —

Írta: MÓRICZ PÁL.

— Mi járatban vagytok, bé?
 — Gyólesos tótok vagyunk. A palkodi vásárról iparkodunk Bögözre.
 — Igyók rátok sötétet... Pedig ilyenkor nem tanácsos a rétségen bolygani.
 — Tudjuk mink azt. Eppen azért is körünk éjszakai szállást.
 — Magunk is helyszükében vagyunk.
 — Nem kívánjuk ingyért.
 — Jó, jó! Kocsinak, lónak ott az állás... Hm. Meddig le nem vaczolunk, az ivóban tanyázhatnak kendtek.
 Miso a sátorponyvas szekéren maradt. Mig el nem álmosodott, hallgatta, Vidrák micsoda jóízűen ropogtatták az abrakot. Suhajda Gáspár a csárdaházba telepedett. Pislógó mécsvilágnál, meszelyboroscska mellett falatozgatott nyeslett szórtarisnyájából...
 A söntés melletti kemeneze padkáján három borkucsmás legényvel susárolt a három arcu csárdás. A pipafüst büzös felhőt borított rájuk. Fülelt a gyólesos tót. Vajjon miről suttognak?... Fülelt a gyólesos tót s ijedtében majd hogy elejtette a bieskát, olyant esőrrént a csárdaház ablaka. A marozona legények felugráltak a padkáról, de ismét visszaültek, midőn felismertették a koczogató férfi hangját.
 — Hej, Jaakó!... Gyertek ki.
 Daku Jánosnak összerándult a szemöldöke. Intett az egyik legénynek.
 — Csutakold meg a Pista bátyád lovát. Abrakot is adj neki bőven...
 Kiment a legény. Nemsokára jött maga az új vendég. A Karzi Dini angol paripás

betyárja volt ez. Most már az egész Hajdúvég-Nyárség ismerte Sós Pistát. Ismerték a Tiszántul is. Alig pár év alatt szerezte hírnevét. Bezzeg volt már puskája. Duplacsövű kurta puszka s rezes pisztoly a derekán.
 — Adj! Isten jóestvét, emberek.
 — Magadnak is, István.
 — Van-e meleg vacsora?
 — Már hogyné volna az ilyen kedves vendégünknek. Dakuné maga mondta ezt. A menyecske a betyár hangjára pattant be az ivóba. Daku János borért kullogott. A betyár meg derekon ölelte a menyecskét.
 — Hej, mert a főviskes disznót is megenném, olyan éhes vagyok.
 — Hejnye, hejnye! Ez a szegény, árva lélek.
 — Nyáregyháztól a varjasi rétig hajtottak a pandurok! Van három napja, miótától nem ettem meleg ételt... Szép asszony főztjét meg hetek óta nem kóstoltam.
 Julkó asszony elnevette magát. Kezére esapott a csipkelődő betyárnak.
 — Beg teréfás a kedves! Pedig ebből ugyan jól nem lakik. A másik pillantásban már künt a konyhán csörtetett Julkó asszony.
 Suhajda Gáspár a kecskelábu asztalvégről meresztgette szemét. Magában fohász-kodott.
 — Privigyei Mária, csak még ez egyszer segits meg. Többé a rőtöt sem fogom olyan rövidre... Oh, Istenkém! Micsoda tekintetű volt ez a betyár. Suhajdának a foga is vaczogott. Sós Pista tényleg végignézett a gyólesos tóton, de csak a Daku Jánosék suttogásaira. Dakuék susogva bizgatták a betyárt.
 — Csak bizdd ránk, Pista.
 Sós Pista haragosat rándított vállán.
 — Ugyan hagyjátok már.
 A csárdás és a ködmönös legények tovább unszolták:
 — Vásárról jött...
 — Maga mondta, hogy a matyók között jó vásárja volt. Bizonyosan sok pénz van nála.
 — Hagyjátok.
 — Azután a tengersok portékájja.
 — Még a lovak is érot érnek.
 — Nem engedem.
 — Hisz tán még az isten sem látta, mikor a sötétben ide tévelyegtek?
 — Másodmagával érkezett. Megférnek a piócsás tóban. Mert az ingovány a sárnál is biztosabb.
 — Pista, bizdd ránk a tótot.
 — Szót se többet erről... Nem vagyok én kapezabetyár, eltévelyedett szegény orvgyilkolója.
 — Nono, Pista öcsém.
 — Velem gyúlik meg a baja, aki bán-tani meri.
 A borkucsmás legények mogorván oldalogtak ki.
 — Nono, István! Daku János kedvetlenül fordult a rácsos kármentőbe. Vállát vonogatta. Himmogott, hummogott a csárdás. Durezásan csilolt pipájára s tagadólág intett feleségének. Az asszony lenézölég tekintett a betyárra és ismét kifordult a konyhára.
 A betyár mihamar elfojtotta a lelken át-suhanó lágy érzést. Nyersbüszkén adta ki a parancsot:
 — Mulatni akarok.
 — Értem. Megértettem, István! Daku János égő gyertyákat, boros üvegeket állogatott az asztalra. A betyár az ijedt tóthoz lépett.
 — Hát kend honnét tévelyedett ide, amerre még a madár se jár?
 — A bögözi vásárra törekszünk.
 — Más országutját is választhattak volna kendtek.
 — Eltévelyedtünk.
 — Persze... Tud kend danolni?
 (Lejrt. köv.)

— Maga mondta, hogy a matyók között jó vásárja volt. Bizonyosan sok pénz van nála.
 — Hagyjátok.
 — Azután a tengersok portékájja.
 — Még a lovak is érot érnek.
 — Nem engedem.
 — Hisz tán még az isten sem látta, mikor a sötétben ide tévelyegtek?
 — Másodmagával érkezett. Megférnek a piócsás tóban. Mert az ingovány a sárnál is biztosabb.
 — Pista, bizdd ránk a tótot.
 — Szót se többet erről... Nem vagyok én kapezabetyár, eltévelyedett szegény orvgyilkolója.
 — Nono, Pista öcsém.
 — Velem gyúlik meg a baja, aki bán-tani meri.
 A borkucsmás legények mogorván oldalogtak ki.
 — Nono, István! Daku János kedvetlenül fordult a rácsos kármentőbe. Vállát vonogatta. Himmogott, hummogott a csárdás. Durezásan csilolt pipájára s tagadólág intett feleségének. Az asszony lenézölég tekintett a betyárra és ismét kifordult a konyhára.
 A betyár mihamar elfojtotta a lelken át-suhanó lágy érzést. Nyersbüszkén adta ki a parancsot:
 — Mulatni akarok.
 — Értem. Megértettem, István! Daku János égő gyertyákat, boros üvegeket állogatott az asztalra. A betyár az ijedt tóthoz lépett.
 — Hát kend honnét tévelyedett ide, amerre még a madár se jár?
 — A bögözi vásárra törekszünk.
 — Más országutját is választhattak volna kendtek.
 — Eltévelyedtünk.
 — Persze... Tud kend danolni?
 (Lejrt. köv.)

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétsővű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. os. és kir. szexuális és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajot, sebéket, bűzűt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfit, idősebbeknél is, onferozést és annak utóbjait, ideg- és húgyvezeték-bajot, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.

Levelekre válaszol, gyógyszerrekről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógyíster.

Neu Samu és Fia

szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos tegyintézet

VÁCZ.

Gyárt: mindennemű fa- és vastalicskat, kő- és kézköcsit, szerszámokat, emelőgépeket, kettős áttétellel, fűzifűrészesasztalokat kerti és locomobilfecskenőket stb. stb.

Budapesti raktár és iroda:

VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.

Kérjen árjajánlatot!

Miért használ mindenki GLORIALIS

gyöngyvirág-illatszer alkohol nélkül?

Mert

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

a legkiválóbb gyöngyvirág-illatszer, mely a tudomány mai állása szerint elképzelhető. Aki egyszer használta, soha mást nem fog használni.

Mert

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

a legkoncentráltabb illatszer, a melyet elő lehet állítani. Használatban a legkiválóbb, miután egy csepp is elegendő az illatosításhoz.

Mert

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

eltérőleg a többi parfümektől, alkohol nélkül van kivonva a virágból és ennél fogva a levegőn nem illanik el, hanem hosszú időn át megtartja a kellemes és puha gyöngyvirágillatot.

Glorialis

virágkivonat alkohol nélkül kapható még: ibolya, róza, ideál, Boquet de Chypre és Boquet Jeanette illatokban.

Egy eredeti üveg ára (mely hónapokra is elegendő): 3 korona 50 fillér.

Kapható minden drogáriában, illatszer- és gyógyárban.

Ahol nem kapható, oda postán küldi 3.50 K utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Klein és Fia

téh. udv. szállítók, piperesszappan- és illatszergyár BUDAPEST, VII/6.

Nagyon sok vizet fizetek!

Megszűnik minden háziurnak ez a panasza, ha a vízfogyasztást házában

vizmérő

után fizeti és vízfogyasztását szakértői ellenőrnök által hetenként leolvastatja. Az ellenőrzés díja 15 koronától feljebb. A heti ellenőrzés nyomban fölfedi a hálózat vagy a felszerelési hibát és elejét veszi minden túlfogyasztásnak.

Budapesti Vizmérő Betéti Társaság **Kunz F.**

vizmérők szakgyára. Saját gyártelep.

Vízfogyasztás ellenőrzési osztály: I., Bors-utca 14. szám. Telefon: 11-06.

Mit vegyünk bérmaajándékba

azoknak, akiket szeretünk?

Ezen kérdésre megfelel

Polgár Kálmán ékszerész **Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., I. emelet,**

aki minden érdeklődőnek bérmentve megküldi legújabb képes album-árjegyzékét.

Javitásokra és vidéki megrendelésekre kiváló gondot fordítok.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges... betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges... betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények Használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Balvány-utca 6-C. 28

Pénzt azonnal butorra, zongorára, kosárra, varrógépekre, kerékpárokat, kereskedelmi eszközökre, melyeket utólagos díjfizetéssel legjutányosabban bizományba beraktározunk. Tauber Armin és Társa, VII., Baross-tér 18. Telefon 97-66. Üzletünk máshol nincs

Kalarabét kárfiólt, cukorborsót, kel káposztát, ugrókat, fejessalátát, hónapos utetket, zöldhagymát postakosarankint 280 fillérért. Ismétlődőknak előnyárjegyzéket küld Gyümölcskivitel Csongrádról.

Korai főzeléket, cukorborsót, kalarabét, ugrókat, kárfiólt, új burgonyát, fejessalátát, zöldhagymát, kelkáposztát, hónapos retket postakosarankint 320 fillérért. Ismétlődőknak árengedmény. Szabó, Csongrádról.

Fajborokat felelősséggel kölcsönhordóban hektoliterenkint 32 koronájával szállítja Gyümölcskivitel, Csongrádról.

Hol a hernyók a gyümölcsben nagy károkat okoznak, Kecskeméti Farkas-féle hernyóirtó szerrel kell permetezni, melytől biztosan elpusztulnak. Ára 80 liter vízhez 60 fillér. Kapható Kecskeméten, Farkas Ignác gyógyszerárában. 27289

Pénzelőleggel beraktározunk butort, zongorát, autómobil, mindenemű gépeket és kereskedelmi árut, vidékről is. Butorszállítást, költöztetést elvállalunk. Legszolidább kiszolgálás. Magyar Kereskedelmi Szállítási és Beraktározási Betéti Társaság Budapest, VI., Király-u. 76. Királyszínházzal szemben. Telefon 119-05. 26997

Ingyenes gyorsírás-tanítás. Díjtalan gépirás-oktatás. A „Stenografa Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépiróiskola (kizárólag Rákóczi-ut 60. I.) az előző évek mintájára június hó elején teljesen ingyenes magyar, német gyorsírási, gépirási és sokszorosító tanfolyamokat nyit. Az intézet vezeti a Gabelsberger-Markovits rendszerű gyorsírásnak minél szélesebb körökben való terjesztése és ismertetése. Okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az összes rendszerű írógépeket teljesen ingyenes oktatás és gyakorlás. Sokszorosító és mászó írda. Mindennemű írásmunkák leírása és sokszorosítása. Helyesírás és szépírás. A beiratások mar megkezdődtek és egész napon át folynak az intézet helyiségeiben. Kizárólag Rákóczi-ut 60. I. Az intézet elnevezéseit utabban megváltoztató módon utánozzák. 26762

Pénzszekrények és amerikai írodabutorkok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Pénzkölcsönt 4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon fölébirtokra, jövedelmező fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén lévő berházakra I., II., III., helyen 15-60 évig törleszthető. Személyhitelt tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik. HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget vesznek és eladnak. Kertész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. -Telefonszám 95-48.-

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1868-ban. Biztos állásbiztosítás. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10., előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégekkel s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Ingyentanítást nem hirdetünk. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

Klattai óriási és disz szegfűk Kerti szegfű --- K 2.50 Disz-szegfű --- K 5.- Óriási szegfű --- K 8.- Disz virágok --- K 16.- Amerikai remontans szegfűk. Modern óriási virágújdonságok --- K 15.- Angol prima nagyvirágú pelargonium új fajták --- K 5.- újabb fajták --- K 7.- legjobb fajták --- K 10.- 10 darabonként. Cím: Rosarium in Zamlekaubel Klattau (Böhmen.) Katalogus ingyen.

CSIZ a kontinensen a legerősebb Jódbrómgyógyfürdő. A meglepő gyógyeredményekben nevezetesen szerep jut az ásványvíz nagy radioaktivitásának, melyet Lengyel Béla egyetemi tanár legújabb vizsgálatai felfedeztek. Megnyitás május 1-én. Számos előrenéző berház, szanatórium, gyógytár, zongora, kávéház, lawn-tenisz, tornapark, kirándulások. Vasút állomás, posta, távirda helyben. Hivatalos orvos Kallos Jenő dr. Kantonistisztek, államhivatalnokoknak elő- és utófényben 50 százalékos kedvezmény. Prospektusát szívesen küldjük. Az intézet elnevezéseit utabban megváltoztató módon utánozzák. 26762

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyisint államvizsgákra teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma. Bpest, IV., Magyar-utca 3., III. em. 6. (ezelőtt VI., Rézsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel. 661

Légszusz és villamos csillárok legelőnyösebben szereshetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessozly-u. 9-11.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagóni és palisander butorok, ural szobák, angol bergarnitúrák és szalonbutorok, keleti szönyegek, csillárok. - Telefon 82-13.

+ Soványág + Az egyedüli eredménytől kísért háziasz a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáppora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. - Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóallást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kitüntette: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 fnt 10 kr. Használati utasítással. Póráktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

„Hungária“ beszélő-gépek kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók, Deményi és Társa Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket

Meghülésből származó hurutos bajoknál használjon Réthy-féle cukorkát Ara gyógyszerárakban 60 fillér. 26796

Pénz-szekrények újak és használtak, valamint kazetták és másoló prések legolcsóbban csakis Spitzer H. és Testvéreinek. Budapest, VII., Dob-utca 16. sz. (Király-u. 13.) Gózdudvar kaphatók.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, ural szoba és irodai teljes berendezések. - Dus raktárszönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban. GROSZ SANDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Ingóságokat értékesít és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpenzlelőleggel beraktároz bármennyű ingóságokat, berendezéseket mintaszéri raktárba csak egy díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 3984

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt készpénzben áron a legújabb rendszerű bankhitel utján kizárólag csakis REMÉNYI nagy magyar hangszertelepen Prospektus és árjegyzék ingyen. 649 Budapest, Király-u. 58.

A Franklin-Társulat kiadásában most jelent meg: Filozófiai Írók Tára a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztik Alexander Bernát és Bánóczy József. VIII. kötet. KANT prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelhetni. Ford. a berezítéssel ellátta Alexander Bernát. Második javított és bővített kiadás. Ára 2 kor. 80 fillér. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

20,000 rózsafa magasztörzsi kapható Novák János szőlőtelepén Székelyhid Árjegyzék bérmentve.

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736 SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

BENZINMOTOROK 1-25 lóerőig műhelyünkben gyárilag kijavítva, valamint új motorok is, jóállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók Kállai motortelepén Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gőzcsapó-berendezések és orfalmok is kaphatók.

Magyar harzi kanári-tenyészde Debrecenben. A ki egy énekes harzi kanári veszen, étésbe soha enni jobbat nem teszen, mert eloszlik ott a bu és viglesz a ház, hol egy ilyen sárgatollu kis madár lármáz. Forduljon tehát bizalommal hozzám mindenki, aki a szép énekes kanarit szeretni, megmondom a címet is, hogy könnyen meglegjenek. Debrecenben lakom és kanarit nevellek, Agoston István a nevem Magyarországon a házam, 28. szám alatt lakom a Péterfia utca, énekes kanárik ár: rabja 7, 8, 10, 12 forint. Tenyészésre alkalmas nőstények darabja 2 fnt. Szállítás a legnagyobb hidegben is gondosan csomagolva történik. Árjegyzék és ápolási utasítás ingyen. A legnagyobb tenyészde és szétküldési intézet.

Egy óra alatt láb-izzadást „Hegedüs-féle lábviz“ Ára 2 korona. Kapható mindenütt. Megrendelhető TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában BUDAPEST, Király-utca 12.

RÉTI JAKAB IMRE műasztalosnál kaphatók a legjobb BUTOROK legjutányosabban. Finom sima angol butorok szép választékban. Minta-raktár s megrendelési hely Kazinczy-utca 2., I. em Mindig nyitva esti 8 óráig

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók. Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

KWIZDA-FÉLE FLUID: Kigyó-védjegy. Turista-fluid. Rég bevált aromatikuss beőrzésű az inak és izmok erősítésére és edzésére. Turisták, kerékpározók, vadászok és lovasok által sikerrel használva elő-és utóerősítésre nagyobb utrak után. Egész üveg ára K 2.- Fél üveg ára K 1.20 Kwizda-féle Fluid Valódián kapható a gyógyszerárakban. - Póráktár: Török József gyógyszeráránál, Budapest, Király-utca 12., Andrássy-ut 26.

INGYEN DRÁGÁBB, MINT MÁLKUR RENDELT PÉNTKEP NAGYÍTÁSOK MINDEN ÉLETRAGYASÁR KÉPÉT 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTUVÁL 55-68 CMA. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA 2 SZINES OLAJKEP ÁRA 10 KORONA. KÉPVISZELŐK MINDENÜTT FELVÉTELYEK. SZAVATOSSÁG MINDEN IRÁNYBAH RÓFAEL PÉNTKEPÉRT MINTA RÓMA BUDAPEST, VI. RÖTTENHEUER-UTCA 46. KÜTÖNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI KÉPMEZETŐZSI KIÁLLÍTÁSÁN DÍSZKÖZLELV. KERESTITEL A ARANY-ÉREMMEBL.